

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการรำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค
เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ณัฐธิดา แทนต่อ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2551

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการรำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค
เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

ณัฐธิดา แทนต่อ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการรำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค
เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ณัฐธิดา แทนต่อ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2551

ณัฐธิดา แตนต่อ. (2550). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการรำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุฬรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อ
ความสามารถในการรำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก
กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก
กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ส่วนกลุ่ม
ควบคุมไม่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการใช้เทคนิค
แม่แบบที่มีชีวิต และแบบบันทึกความสามารถในการรำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบของวิลคอกชัน
และการทดสอบของ แมน - วิทนีย์

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการรำ หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้น หลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นมากกว่า
นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF LIVE MODEL TECHNIQUE ON THE PERFORMANCE OF THAI
DANCING OF PRATHOM SUKSA IV STUDENTS AT
WATMUANGKAE SCHOOL IN BANG RAK
DISTRICT , BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

NATTIDA TANTOR

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2008

Nattida Tantor. (2008). *The Effect of Live Model Technique on The Performance of Thai dancing of Prathom Suksa V Students at Watmuangkae School in Bang Rak District, Bangkok*. Master's Project M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assist. Prof. Pannarat Ploylearmsang.

The purpose of this experimental research was to study the Effect of Live Model Technique on The Performance of Thai dancing of Prathom Suksa V Students at Watmuangkae School in Bang Rak District, Bangkok.in academic year 2007. The 12 subjects were simple randomly sampling from population and then they were randomly divided into 2 groups : the experimental group and the control group.Each group was consisted of 6 students. The experimental group was exposed to live model technique on Thai Dramatic art ; the control group was not exposed to live model technique on The Performance of Thai dancing . The research instrument was live model technique program and Thai Dramatic Art Learning Ability observational recorded. The data was analyzed by the Wilcoxon Matched Pairs Sign – Rank test and the Mann – Whitney U Test.

The results were as follows ;

1. The Performance of Thai dancing of students were exposed to live model technique was significantly higher than before the experiment at .01 level.
2. The Performance of Thai dancing of students were not exposed to live model technique was significantly higher than before the experiment at .01 level.
3. The Performance of Thai dancing of students were exposed to live model technique was significantly higher than The Performance of Thai dancing of the other students were not exposed to live model technique at .01 level.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณา และช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุฬรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง รองศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งให้ความรัก ความเมตตา ต่อศิษย์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่างๆ ในการตรวจปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการฝ่ายพรหม ตริสุวรรณ คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในอย่างดีในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ศิริพันธ์ เคหา ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในการเป็นผู้ช่วยวิจัย ทำยสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจ และคอยห่วงใย ให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้ ประโยชน์อันใดที่ได้จากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

ณัฐธิดา แทนต่อ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	7
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ.....	27
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวัดม่วงแค.....	31
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	33
ประชากร.....	33
กลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	34
ขั้นตอนในการสังเกต.....	36
ดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกต.....	36
การเตรียมการก่อนการทดลอง.....	36
แบบแผนการวิจัย.....	37
การดำเนินการทดลอง.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	40
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	45
บทย่อ.....	45
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	45
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	45
ขอบเขตของการศึกษา.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
การดำเนินการทดลอง.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	46
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	46
อภิปรายผล.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	57
ภาคผนวก ก.....	58
ภาคผนวก ข.....	103
ภาคผนวก ค.....	107
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	41
2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียน กลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	42
3 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของ ความสามารถในการรำก่อนและหลัง การทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	43
4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรำไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	104
5 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรำไทยของนักเรียน กลุ่มควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต.....	105
6 แสดงผลการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเรียนรำ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม....	106
7 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนรำของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็น เปอร์เซ็นต์.....	108
8 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเรียนรำไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็น เปอร์เซ็นต์.....	109

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา.....	12
2 แผนภาพแสดงระยะต่างๆ ของการทดลอง.....	38
3 แผนภาพผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลต่างของความสามารถในการเรียน วิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยการ เขียนกราฟเส้น.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปวัฒนธรรม เป็นจิตวิญญาณในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่สืบทอด สร้างสรรค์ กันมาแต่สมัยโบราณจนเป็นเอกลักษณ์ และใช้พัฒนาสังคม และประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า จนเป็นรูปแบบที่ยั่งยืน เรียกว่า “ภูมิปัญญา” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้คนอยู่ดี มีสุข (กรมศิลปากร. 2544: 2) วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติและกิริยาอาการ หรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็น ภาษาศิลป์ ความเชื่อถือ ระเบียบ ประเพณี นาฏศิลป์ไทยจัดเป็นศิลปะและวัฒนธรรมของไทย ซึ่งได้ สืบเนื่องตกทอดเป็นมรดกมาแต่โบราณ จนกล่าวได้ว่าสิ่งเหล่านี้ได้ฝังเข้าไปในสายเลือดคนไทยจนไม่ อาจแยกได้ (พระยาอนุমানราชธน. 2532: 76)

นาฏศิลป์ไทย เป็นที่รวบรวมแห่งศิลปะการฟ้อนรำ ขับร้อง ดนตรีไทย ศิลปะไทยและ วรรณคดีไทย มีท่ารำอ่อนช้อยงดงาม โดยแสดงออกทางกิริยาเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตั้งแต่ ศีรษะ ไหล่ แขน มือ ลำตัว ขา จนถึงเท้าให้งดงามตามจังหวะดนตรีที่ประกอบ (รุจี ศรีสมบัติ. 2547: 2) ด้วยเหตุนี้ นาฏศิลป์ไทยนับเป็นวัฒนธรรมทางด้านศิลปะ เป็นเครื่องแสดงความเจริญของงานทั้งทาง จิตใจและวัตถุ เพราะงานศิลปะนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อ มีความสุขสมบูรณ์ในทุกด้าน นาฏศิลป์ไทยจึงมี คุณค่าในแง่เป็นเครื่องแสดงความสมบูรณ์ของชาติไทยในอดีตอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงได้บรรจุวิชานาฏศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และได้พัฒนาไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนด ดนตรี - นาฏศิลป์ เป็นรายวิชาซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระศิลปะ (กรมวิชาการ. 2546: 1) ดังนั้นการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม ของชาติให้คงอยู่และสืบทอดสู่อนุชนรุ่นหลัง จึงเป็นสิ่งเร่งด่วน กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานที่ ดูแลรับผิดชอบในการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้บรรจุวิชานาฏศิลป์ไว้ในกลุ่มศิลปะ โดยมีจุดมุ่ง พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และการคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมา ของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรมตระหนักในคุณค่า และเกิดความซาบซึ้ง ในคุณค่าของศิลปะ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเอง มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 2) วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่ทำให้เด็กได้แสดงออก มีความชื่นชมจากการเรียน ทำให้รู้จักจังหวะ สร้าง บุคลิกภาพ ท่าทาง ทรวดทรง ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความพร้อมเพรียง ความสวยงาม การประสานงาน

ตลอดจนฝึกความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และเกิดความรัก ชื่นชม รักรู้คุณค่าศิลปะอันเป็นมรดกไทย (กรมวิชาการ. 2546: 104)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ได้สังเกตพบว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ส่วนใหญ่มีปัญหาในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย เช่น ทำท่าทางในการรำไม่ได้ ทำท่าทางรำไม่สวยงามและไม่ถูกต้อง จำท่ารำไม่ได้และไม่สนใจในการเรียน เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 56 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 23 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 21 คน โดยให้นักเรียนตอบคำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่หนึ่ง ถามว่า “ในขณะที่นักเรียนมีปัญหาในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเรื่องใด” พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีปัญหามากที่สุดคือปัญหาความสามารถในการรำ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ได้แก่ ทำท่าตั้งวงไม่เป็น ทำท่ารำไม่สวย และทำท่ารำไม่ถูกต้อง รองลงมาคือปัญหาในการเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 ได้แก่ ครูสอนเร็ว และเรียนไม่ทันเพื่อน และรองลงมาเป็นปัญหามุคลิกภาพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 ได้แก่ ไม่กล้ารำ และอายเวลาครูสอนปฏิบัติท่ารำ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหามากที่สุดคือปัญหาความสามารถในการรำ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 ได้แก่ นักเรียนตั้งวงไม่เป็น จีบไม่สวย สะดุดเท้าไม่เป็น และทำท่ารำได้ไม่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย รองลงมาคือปัญหาในการเรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 ได้แก่ ครูสอนเร็ว เรียนไม่ทันและเข้าใจยาก และรองลงมาเป็นปัญหามุคลิกภาพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 ได้แก่ เข้ากับเพื่อนไม่ได้ และอายเวลาแสดงท่ารำ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหามากที่สุดคือปัญหาความสามารถในการรำ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.61 ได้แก่ ทำท่ารำไม่ได้ ทำท่ารำไม่เป็น มือไม่อ่อน ทำท่ารำไม่สวย รองลงมาคือปัญหาในการเรียน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ได้แก่ ครูสอนเร็ว และไม่เข้าใจเนื้อหา และรองลงมาเป็นปัญหามุคลิกภาพ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ได้แก่ เพื่อนแกล้งและไม่ให้ความร่วมมือขณะเรียน

คำถามข้อที่สอง ถามว่า “จากปัญหาข้อที่หนึ่ง นักเรียนแก้ปัญหาด้วยวิธีใด” พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตอบว่า ปัญหาความสามารถในการรำ แก้ไขโดย ให้ครูสอนท่ารำที่ถูกต้องสวยงาม และตัดมือ ดัดแขนให้สวย ปัญหาในการเรียน แก้ไขปัญหาโดยตั้งใจเรียนเวลาครูสอน และปัญหามุคลิกภาพ แก้ไขโดยการพยายามฝึกซ้อมให้มากขึ้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตอบว่า ปัญหาความสามารถในการรำ แก้ไขโดย ให้ครูสอนท่ารำที่ถูกต้องสวยงาม สังเกตท่าทางการรำของครู และดัดมือ ดัดแขนให้สวย ปัญหาในการเรียนแก้ไขโดยตั้งใจเรียนขณะครูสอน บอกครูเมื่อครูสอนเร็ว และปัญหาบุคลิกภาพ แก้ไขโดยการฝึกการทำสมาธิก่อนเรียนและตั้งใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอบว่า ปัญหาความสามารถในการรำ แก้ไขโดย ให้ครูสอนท่ารำที่ถูกต้องสวยงาม ตั้งใจเวลาครูสอน และดัดมือ ดัดแขนให้สวย ปัญหาในการเรียนแก้ไขโดยพยายามฝึกให้มากขึ้น ตั้งใจในการเรียน และปัญหาบุคลิกภาพ แก้ไขโดยการฝึกการทำสมาธิก่อนเรียนและตั้งใจในการรำ

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร น่าจะมีปัญหาการเรียนวิชานาฏศิลป์มากที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาความสามารถในการรำ คือ นักเรียนตั้งวงไม่เป็น จับไม่สวย สะดุดเท้าไม่เป็น และ ทำท่ารำได้ไม่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวพบมากในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับ อรวรรณ ชมวัฒนา (2530 : 6) กล่าวว่า การรำไทย หมายถึง ลักษณะลีลาการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตั้งแต่ศีรษะ ไหล่ แขน ลำตัว มือ ขา จนกระทั่งถึงเท้าให้เหมาะสมกับลักษณะการแสดงบทบาทสมมตินั้นๆ จะสามารถสร้างความอ่อนหวาน นุ่มนวล ความแกร่งกล้าตามเนื้อเรื่องได้อย่างงดงามน่าดู สมจริง ดังนั้นการสอนให้นักเรียนรำได้ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

การพัฒนาความสามารถในการรำในวิชานาฏศิลป์ไทยนั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น การชี้แนะ การสอนแบบเทคนิค 4 MAT การทำกิจกรรมกลุ่ม การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตซึ่งเป็นวิธีที่จะพัฒนาความสามารถในการรำของนักเรียนได้ โดยเน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งตัวบุคคลจริงๆ เช่นครู เพื่อน (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2548: 248) และการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการสังเกตการจากตัวแบบนั้นจะพัฒนาความสามารถในการรำของนักเรียน ซึ่งการที่นักเรียนได้เห็นการกระทำตลอดทั้งผลของการกระทำที่เกิดขึ้นกับแม่แบบที่มีชีวิตจะช่วยให้นักเรียนเลียนแบบและมั่นใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแบนดูราและเมนลิป ที่กล่าวว่า (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530: 61; อ้างอิงจาก Bandura; & Menlove. 1968) การเสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงหรือตัวแบบสัญลักษณ์ ซึ่งการเสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงนั้นมีข้อดีตรงที่นำเสนอใจมากกว่าตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ในการรับรู้ของคนบางคน อีกทั้งสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมการแสดงออกได้ตามสภาพการณ์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541: 257) การใช้เทคนิคแม่แบบสามารถพัฒนาตัวแปรตามต่างๆ ได้ ดังเช่น งานวิจัยของ น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540: 57-62) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรีนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนได้รับการ

ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องมีความสามารถในการรำดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการรำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำ ของนักเรียนก่อนและหลังจากได้การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำ ของนักเรียนก่อนและหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำ ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู อาจารย์ ศึกษานาฏศิลป์ไทย ที่จะนำเทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งจะไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและประสบความสำเร็จในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการรำน้อย จำนวน 23 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ประถมศึกษา ปี 5 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการรำน้อย จำนวน 12 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 6 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความสามารถในการรำโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการรำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต หมายถึง วิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะในการรำ โดยการสังเกตพฤติกรรมของครู ซึ่งเป็นแม่แบบที่มีชีวิตและท่ารำที่ถูกต้องตามหลักของนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็น ทำรำนานาฏยศัพท์ โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติท่ารำ

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยการสาธิตท่ารำให้นักเรียนดู

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทีละคน โดยให้นักเรียนเลียนแบบจากแม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ถ้านักเรียนยังปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่งและให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำซ้ำๆ จนนักเรียนเกิดความชำนาญ

2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และแสดงความคิดเห็นหลังจากที่ได้ปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันอภิปรายการปฏิบัติท่ารำนาฏไทยศัพท์และสรุปถึงประโยชน์ของการปฏิบัติท่ารำที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย จากนั้นผู้วิจัยมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองที่บ้าน

2. ความสามารถในการรำ หมายถึง การปฏิบัติท่าทางเฉพาะที่ใช้ในการรำ เช่น การประพาด การจีบ การตั้งวง การสะดูดเท้า การถัดเท้า การลักคอ ได้อย่างถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การประพาด คือ การตั้งปลายนิ้วเท้าทั้ง 5 นิ้ว ขึ้นมาให้มากที่สุด กระดกปลายเท้าขึ้นโดยใช้ส้นเท้ายันพื้นไว้ แล้วจึงตบลงพื้นเบาๆ และยกขึ้นเวลาตบเท้าใช้จมูกเท้า และยกเท้าขึ้นมาในลักษณะกระซอกเข้าขึ้นมาเล็กน้อย

2.2 การจีบ คือ หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย กรีดนิ้วให้ตึง หักข้อมือ

2.2.1 การจีบหงาย คือ หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย กรีดนิ้วให้ตึง หักข้อมือเข้าหาฝ่ามือ

2.2.2 การจับคว่ำ คือ หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลาย นิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตึง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย กรีดนิ้วให้ตึง หักข้อมือ ปลายนิ้วชี้ลงพื้น

2.2.3 การสะบัดจับ คือ การตั้งมือระดับศีรษะในลักษณะจับโดยให้มือจับหันเข้าหาแง่ศีรษะ และสะบัดปลายนิ้วที่จับ แขนมือขึ้นตั้งเป็นวงม้วนลงล่าง แล้วกวัดข้อมือให้ปลายนิ้วขึ้นข้างบน

2.3 การตั้งวง คือ การเหยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย เหยียดนิ้วมือ ออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ให้ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หัก ข้อมือ งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

2.3.1 การตั้งวงบน คือ การเหยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ให้ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมองแง่ศีรษะ (ส่วนที่เหนือจากหูขึ้นไปตรงขมับ) หรือหางคิ้ว งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

2.3.2 การตั้งวงหน้า คือ การเหยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย เหยียดนิ้ว มือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ให้ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมopak งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

2.3.3 การตั้งวงล่าง คือ การเหยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย เหยียดนิ้วมือ ออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ให้ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมอหัวเขมขัด งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

2.4 การสะกดเท้า คือ การย่อเข่าเล็กน้อย เสือกจุมูกเท้าไปข้างหน้าพร้อมกับโน้มตัวไป เล็กน้อยแล้วรีบชะงักตัวไว้ ขณะโน้มตัวไปข้างหน้าให้เท้าหลังยกเหนือพื้นเล็กน้อย เมื่อชะงักตัวแล้วรีบ กลับมายืนทิ้งน้ำหนักที่เท้าหลัง ยืดเข่าตรง เท้าข้างที่ยกแตะพื้นด้วยจุมูกเท้าแล้วยืดเข่าตรง

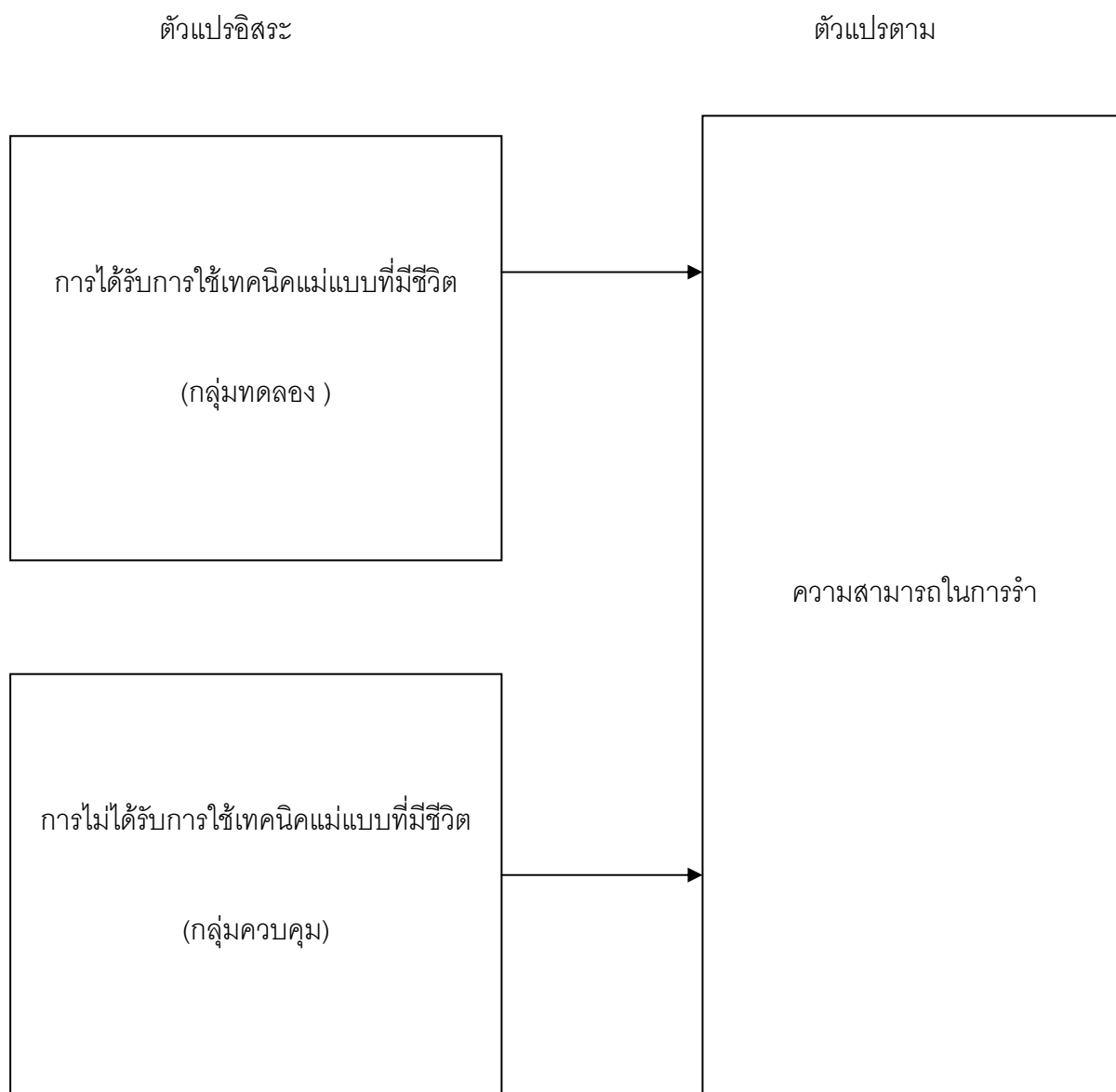
2.5 การถัดเท้า คือ การวางเท้าราบกับพื้นให้น้ำหนักตัวอยู่ด้านหลัง แล้วใช้จุมูกเท้าถัด ออกไป การถัดจุมูกเท้าคือการเสือกจุมูกเท้าไปกับพื้นเบาๆ แล้ววางเท้าที่ถัดราบลงให้น้ำหนักตัวอยู่หน้า ยกเท้าหลังเหนือพื้นเล็กน้อย วางจุมูกเท้าลง

2.6 การลักคอก คือ การตั้งคอให้ตรง ตั้งใบหน้าตรง หน้ามองตรง กดไหล่ข้างใดข้างหนึ่งลง แล้วเอียงศีรษะตรงข้ามกับไหล่ข้างที่กด บิดหน้าพอประมาณ

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จำนวน 6 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต สามารถพัฒนาความสามารถในการจำของนักเรียนได้ ผู้วิจัย จึงตั้งข้อสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียน มีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. นักเรียน มีความสามารถในการจำไทยเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรำ
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.1.1 ความหมายของเทคนิคแม่แบบ

แบนดูรา (Bandura. 1963: 99 – 108) กล่าวว่าเทคนิคแม่แบบ หมายถึง กลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ โดยผู้สังเกตหรือผู้ประสงค์จะเลียนแบบสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบที่ผู้สังเกตหรือผู้ประสงค์จะเลียนแบบสนใจ

แพตเตอร์สัน (Patterson. 1974: 38 – 139) กล่าวถึงเทคนิคแม่แบบว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของเด็กเกิดจากการทำตามผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบ โดยแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เร้าให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้แบบพื้นฐานที่เป็นประโยชน์กว้างขวาง และมีข้อดีตรงที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทัศนที่ซับซ้อนหรือยากๆ ได้ดีและรวดเร็ว

สมโภชน์ เขียมสุภาชาติ (2528: 79) กล่าวถึงการใช้นิเทศแม่แบบว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลที่สังเกต ฟัง หรือ อ่าน เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือสัญลักษณ์แทนบุคคลประมวลเป็นข้อมูลในการแสดงพฤติกรรมของตนต่อไป

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 61) แม่แบบหรือตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบ หรือเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เทคนิคแม่แบบเป็นกระบวนการที่บุคคลที่สังเกต ฟัง หรือ อ่าน เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล โดยสิ่งที่เป็นแบบถือเป็นบรรทัดฐานในการที่จะทำให้

เด็กเกิดการเรียนรู้โดยแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย และแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายให้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการ

1.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานการวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ (Bandura. 1977: 10 – 29) ซึ่งอธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้คือ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเลียนแบบตัวแบบ การเลียนแบบนี้กระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ รวมถึงการสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่างๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมตัวแบบ ผลกรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ คำบอกกล่าวเกี่ยวกับตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบ ฯลฯ ผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ พฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้น ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้นี้จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อมนุษย์เรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดตามเหตุการณ์ใดอย่างไร เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่งมนุษย์ก็จะเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดตามมาได้ ทำให้เกิดความดีใจ ความวิตกกังวล ความกลัวขึ้นล่วงหน้า ความคาดหวังนี้ทำให้มนุษย์ตัดสินใจทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา

การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากประสบการณ์ตรงและการสังเกตการณ์เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การประสบเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง หรือผลที่เกิดจากการกระทำต่างๆ ของตนเอง แต่วิธีการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์นี้มีข้อจำกัดตรงสิ่งที่จะเรียนรู้มีมากเกินไปและโอกาสของผู้เรียนแต่ละคนจะอำนวย และผลของการกระทำบางอย่างก็เป็นอันตรายถ้าจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง แบนดูรา (Bandura. 1977: 22 – 29) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้แม่แบบเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนอันเกิดจากการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมนั้นๆ จะชี้แนะพฤติกรรมของเขาได้

1.1.3 กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบ

แบนดูรา (Bandura. 1977: 22 – 27) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่า เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากแม่แบบโดยกระบวนการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่น เช่น การได้ยินคำบอกเล่า การได้ยินข่าวสารบนทีวี ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางอ้อมและจะเป็นข้อมูลที่บุคคลนำมาพิจารณาสำหรับการกระทำพฤติกรรมใหม่ในอนาคตผู้ที่ช่างสังเกตและช่างคิดก็จะมีโอกาสเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าและลึกซึ้งกว่าและผู้เรียนที่ได้รับตัวอย่างหรือแบบอย่างต่างกัน

ก็จะเกิดการเรียนที่แตกต่างกันด้วย เมื่อบุคคลได้เห็นตัวแบบก็สามารถรับรู้สัญลักษณ์ รับรู้ความหมายของการกระทำนั้นได้และแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้แม่แบบนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. กระบวนการสนใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญๆ ของแม่แบบไว้อย่างละเอียดที่สุดโดยการสังเกตและรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาเป็นขั้นตอน บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลย ถ้าขาดความสนใจและขาดการรับรู้ พฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการให้ความสนใจในการเรียนรู้ด้วยการสังเกตนี้คือ

1.1 ลักษณะของแม่แบบ แม่แบบมีความเด่นชัดจดจำง่ายมีความดึงดูดใจสูงไม่ซับซ้อนจะมีโอกาสทำให้ผู้สังเกตจดจำได้มาก นอกจากนี้ถ้าพฤติกรรมกิจกรรมและลักษณะของแม่แบบมีความสำคัญใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกับผู้สังเกตรวมทั้งพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออกมีประโยชน์ต่อผู้สังเกต จะโน้มน้าวจิตใจผู้สังเกตให้สนใจได้มากขึ้น

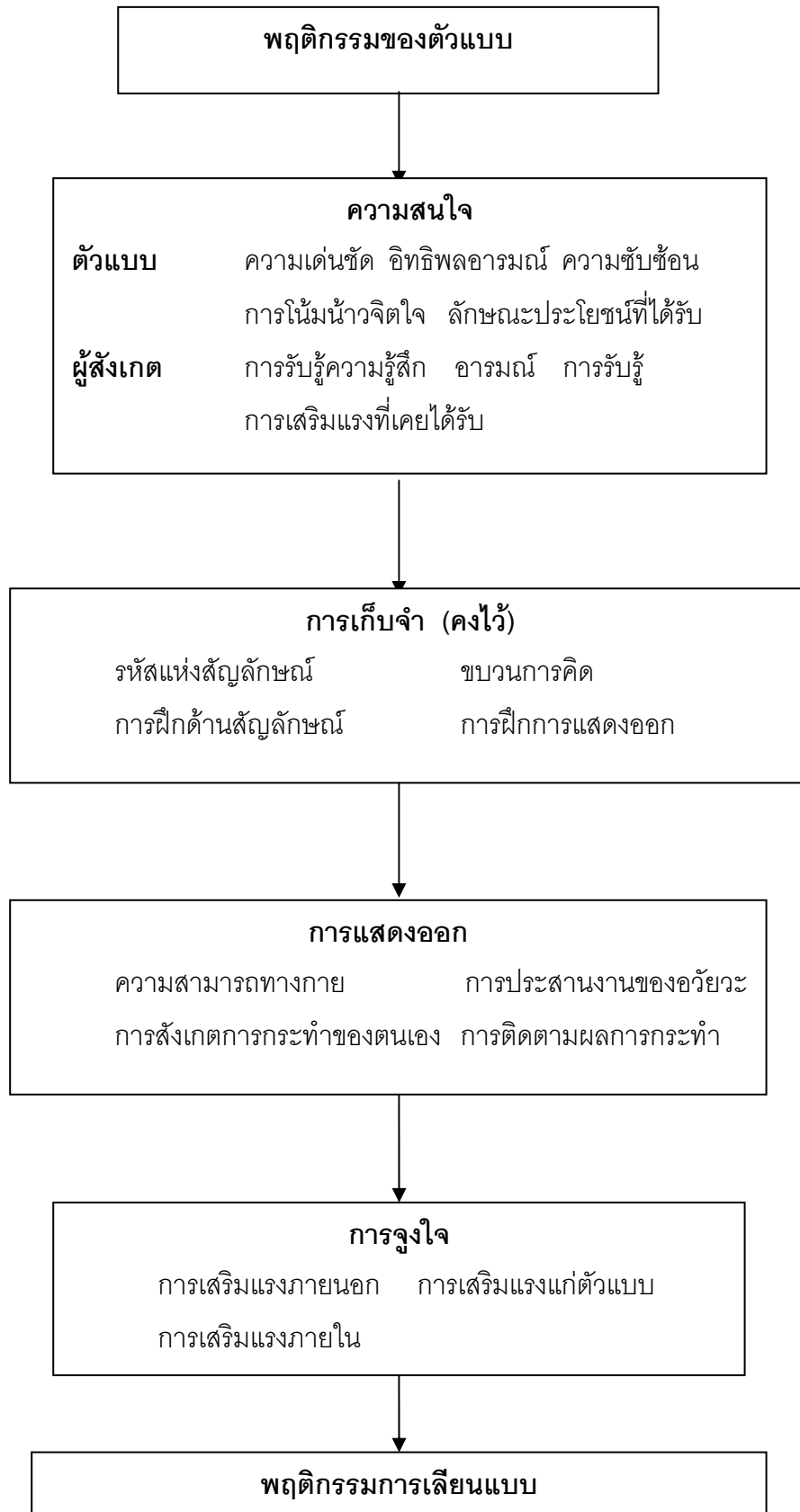
1.2 ลักษณะของผู้สังเกต กระบวนการนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในด้าน การสังเกต การรับรู้ การรวบรวมและตีความจากพฤติกรรมของแม่แบบ รวมทั้งความสนใจพฤติกรรมของแม่แบบ

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้สังเกตทุกครั้ง การเก็บจำนี้จะทำในรูปสัญลักษณ์ที่จะช่วยให้จำพฤติกรรมของแม่แบบๆ ได้ แม้ว่าจะเห็นตัวแบบในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ก็ตาม การเก็บจำในสัญลักษณ์กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ มโนภาพ (Imaginal Coding) และสัญลักษณ์ทางภาษา (Verbal Coding) การเก็บจำในรูปมโนภาพจะง่ายเมื่อแม่แบบแสดงให้เห็นบ่อยๆ ส่วนการเก็บจำในรูปแบบของภาษาพัฒนาหลังการมีมโนภาพและจะช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น เพราะสัญลักษณ์ในรูปของภาษาที่สามารถให้ข้อมูลมากพอและง่ายต่อการสะสมความรู้ที่ได้มา โดยทั่วไปแล้วกระบวนการจำนี้เกิดขึ้นจากการฝึกฝนซึ่งช่วยให้ผู้สังเกตได้ผลดีขึ้น ดังนั้นการเลียนแบบจึงอาจเกิดขึ้นหลังจากการสังเกตแม่แบบมาแล้วสักระยะหนึ่งซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นผลของกระบวนการคงไว้ในรูปแบบมโนภาพหรือสัญลักษณ์ทางภาษา

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ซึ่งเป็นพฤติกรรมของแม่แบบที่เก็บไว้ในรูปของความจำมาเป็นกระบวนการกระทำหรือแสดงออกที่เหมาะสมโดยการใช้ความคิด เพราะฉะนั้นกระบวนการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับระดับความคิดของผู้สังเกตและความซับซ้อนของพฤติกรรม ในระยะการดัดแปลงสัญลักษณ์ให้เป็นการกระทำที่เหมาะสมนั้นทำให้การกระทำตามแม่แบบในคราวต่อไปถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้เรียนจะสังเกตพฤติกรรมของตนเองเทียบกับแม่แบบ และจะติดตามผลของการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ด้วย ถ้าได้ผลเป็นที่น่าพอใจการเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

4. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความรู้ที่ได้รับมากับการแสดงออกตามปกติ ในการรับรู้ของมนุษย์ การแสดงออกในชีวิตจริงบุคคลไม่สามารถกระทำตามแบบได้ทั้งหมด บุคคลจะเลือกที่จะกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลดีตอบแทนมากกว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสีย กระบวนการนี้บทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นอย่างมาก การเห็นตัวแบบมีพฤติกรรมเหมาะสมและได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้นจะก่อให้เกิดการเลียนแบบ รวมทั้งพฤติกรรมที่ทำซ้ำแล้วซ้ำอีกและพยายามปรับปรุงข้อบกพร่องจนได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน ก็ช่วยให้เกิดการเลียนแบบมากยิ่งขึ้น ผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงพอใจนั้นไว้และนำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กระบวนการจูงใจโดยการให้รางวัลหรือการเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้สังเกต แสดงพฤติกรรมเลียนแบบออกเป็นการเสริมให้พฤติกรรมนั้นเกิดมากยิ่งขึ้นจะเห็นได้ว่า ตัวแบบที่มีพฤติกรรมเหมาะสมได้รับผลตอบแทนที่ดี จากพฤติกรรมนั้นจะก่อให้เกิดการเลียนแบบได้เป็นอย่างดีจากคนส่วนใหญ่ ดังนั้นการเรียนรู้จากแม่แบบจะต้องจัดวางรูปแบบองค์ประกอบของการเรียนรู้จากแม่แบบอย่างเหมาะสมโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจต่อแม่แบบอย่างแท้จริงจนสามารถจดจำและสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของแม่แบบได้ ประกอบกับการจูงใจอย่างเหมาะสมและเพียงพอจะทำให้ผู้เรียนแสดงการตอบสนอง คือ การเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบได้ในที่สุด

จากองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 ประการ เขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา

สรุปการเรียนรู้องค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าว เป็นองค์ประกอบที่จำเป็น ถ้าขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งจะทำให้การเรียนรู้จากการเลียนแบบขาดความสมบูรณ์ เพราะการเรียนรู้จากตัวแบบจะต้องมีความใส่ใจตัวแบบจนกระทั่งสามารถจดจำ และแปลงสัญลักษณ์ไปสู่การกระทำในภายหลังได้โดยมีองค์ประกอบสุดท้าย คือ แรงจูงใจที่ให้ผู้สังเกตแสดงการกระทำตามตัวแบบนั้นออกมาในที่สุด

1.1.4 ประเภทของเทคนิคแม่แบบ

แบนดูรา (Bandura. 1977: 40 – 51) แบ่งแม่แบบไว้ 2 ชนิด คือ แม่แบบที่มีชีวิตและแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ โดยเสนอแม่แบบได้ 2 วิธี คือ

1. การเสนอแม่แบบที่มีชีวิต (Live Model)

การเสนอแม่แบบ วิธีนี้เป็นการให้ผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบในสภาพการณ์จริง ซึ่งมีข้อดีคือแม่แบบสามารถเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อให้แสดงพฤติกรรมชัดเจนหรือเหมาะสมกับสภาพการณ์มากขึ้น การเสนอแม่แบบวิธีนี้ช่วยให้ผู้สังเกตเกิดความสนใจในแม่แบบและลอกเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบได้ดีกว่าการเสนอแม่แบบวิธีอื่น (Bandura. 1969: 178 – 186) แต่การเสนอแม่แบบวิธีนี้ต้องระมัดระวังเรื่องการควบคุมผลกระทบ เพราะอาจมีเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดไว้ล่วงหน้าเกิดขึ้น ทำให้แม่แบบไม่ได้รับผลกระทบที่พึงพอใจตามที่ควรจะได้รับ

2. การเสนอแม่แบบในรูปแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model)

การเสนอแม่แบบสัญลักษณ์นี้ ได้แก่ การเสนอแม่แบบจากภาพยนตร์เทปบันทึกภาพสไลด์ หนังสือ นูนกระบอก หรือการ์ตูน ฯลฯ ซึ่งเตรียมเรื่องราวของแม่แบบไว้เรียบร้อยแล้ว ทำให้มีผลดีในการที่จะเน้นจุดสำคัญของการแสดง และสามารถควบคุมพฤติกรรมและผลกระทบของแม่แบบได้ ทั้งยังเก็บไว้ใช้ในการให้แม่แบบครั้งต่อไปได้ และใช้ได้ทั้งบุคคลเดี่ยวหรือกลุ่มบุคคลได้

1.1.5 กลวิธีในการใช้เทคนิคแม่แบบ

ในการนำทฤษฎีของแบนดูราไปใช้เพื่อให้ผู้สังเกตเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น แบล็กแมนและซิลเบอร์แมน (Blackman; & Silberman. 1975: 57) ได้เสนอแนะเกณฑ์ที่สำคัญที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติดังนี้

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการเรียนรู้
2. มีแม่แบบที่แสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
3. ให้การเสริมแรงกับผู้สังเกตเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้
4. ให้การเสริมแรงแก่ผู้สังเกตเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการตามอย่างแม่แบบ

วัชรีย์ ททรัพย์มี (2525: 121 – 213) สรุปหลักการเรียนรู้จากตัวแบบไว้ดังนี้

1. ให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบซึ่งจะช่วยให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้ทักษะในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่
2. ผู้สังเกตอาจพอรับรู้วิธีการที่จะนำมาสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนามาก่อนแล้ว แต่ยังไม่สามารถทำหรือคาดว่าทำไม่ได้ จากสังเกตพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงจะช่วยกระตุ้นให้ผู้สังเกตได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้มาแล้วนั้น
3. แม่แบบจะต้องมีลักษณะน่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจหรือส่งเสริมให้ผู้เลียนแบบ
4. หลังจากผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว จะจดจำไว้ในความทรงจำเพื่อนำไปแสดงในอนาคต ควรให้โอกาสผู้สังเกตฝึกฝนพฤติกรรมนั้นแล้วผู้ควบคุมเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้สังเกต
5. หลังจากผู้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้วควรให้โอกาสผู้สังเกตฝึกฝนพฤติกรรมเหล่านั้นแล้วผู้ควบคุมเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้สังเกต การฝึกฝนนั้นอาจจะทำในสถานการณ์สมมติก่อน

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528: 408) กล่าวถึง หลักการใช้เทคนิคแม่แบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะให้แม่แบบแสดงเพื่อให้บุคคลสังเกตและลอกเลียนแบบให้ชัดเจน
2. ความชัดเจนของพฤติกรรมนั้นจะต้องหมายถึง การสังเกตเห็นได้ วัดได้โดยใช้คนตั้งแต่ 2 คนสามารถสังเกตเห็นตรงกัน
3. จะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมที่เป็นแบบแสดงนั้นอยู่ภายในระดับความสามารถของผู้สังเกตมิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจ ในการเรียนรู้
4. จะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมที่บุคคลเลียนแบบนั้นสามารถแยกออกเป็นพฤติกรรมย่อยๆ ได้และให้แม่แบบพูดตามที่ละพฤติกรรมพร้อมทั้งแสดงพฤติกรรมนั้นประกอบด้วย ซึ่งการทำเช่นนี้จะทำให้การลอกเลียนแบบเกิดขึ้นง่าย
5. จะต้องแน่ใจว่าผู้สังเกตตั้งใจสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบอย่างแท้จริง (มอง ฟัง) อาจใช้สัญลักษณ์ที่เป็นคำพูดแก่ผู้สังเกตก่อน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ
6. จะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออกมานั้นชัดเจนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ
7. เมื่อผู้สังเกต เลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบถูกต้องหรือใกล้เคียง ผู้สังเกตจะต้องได้รับการเสริมแรงทันที
8. การเสริมแรงให้กับผู้สังเกต หรือผู้เลียนแบบนั้น จะต้องให้ตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ

9. ผู้ดำเนินโปรแกรมจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตแม่แบบ ด้วยความรุนแรง เช่นการตี หรือการดุด่า เป็นต้น

10. ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่แสดงถึงความก้าวหน้าของผู้สังเกตด้วย เพราะจะทำให้ผู้สังเกตรู้ว่าตนเองก้าวหน้าจริง

11. ในกรณีที่ผู้สังเกตไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบได้อาจใช้การชี้แนะช่วยด้วย เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

12. ในการเสนอแม่แบบนั้น เมื่อแม่แบบแสดงพฤติกรรมควรมีการเสริมแรงแก่แม่แบบด้วยเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้สังเกตอยากเลียนแบบมากขึ้น

13. ควรเลือกแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกตพร้อมทั้งให้มีความเด่น ตลอดจนสามารถแสดงพฤติกรรมที่จะให้ลอกเลียนแบบได้อย่างคล่องแคล่วด้วย

1.1.6 วิธีการให้ตัวแบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 61 – 69) กล่าวว่า วิธีการให้ตัวแบบโดยเสนอตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่างๆ ของตัวแบบผลการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือพฤติกรรมใหม่ๆ ที่พึงประสงค์

วิธีการให้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. การคัดเลือก

ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือ และเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ซึ่งทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่เลียนแบบนั้นมากยิ่งขึ้นตัวแบบและผู้เลียนแบบควรมีความคล้ายคลึงกัน หรือมีลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมกันซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้สังเกต และจะช่วยให้อรรถภาพของการเลียนแบบมากขึ้น เช่น อยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน เป็นต้น ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน จะทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตได้อย่างดี

2. การเสนอตัวแบบมีวิธีการดังนี้

2.1 เสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้แรงเสริมแก่ตัวแบบและผู้สังเกตเมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ อย่างเหมาะสม

2.2 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างจะทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้ผู้สังเกตรู้ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง สิ่งเร้าประเภทนี้ควรเสนอควบคู่กับการเสริมแรงจะทำให้เกิดการเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างคงทนถาวร และมีประสิทธิภาพ

2.3 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง การเสริมแรงทางบวกและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

สมโกทน์ เขียมสุภาชิต (2528: 408) กล่าวถึงหลักการที่จะใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพดังนี้ คือ ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะให้ตัวแบบแสดงเพื่อให้บุคคลสังเกตและเลียนแบบให้ชัดเจน ซึ่งความชัดเจนของพฤติกรรมนั้นต้องหมายถึง การสังเกตเห็นวัดได้ โดยใช้คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้นอยู่ในระดับความสามารถที่จะกระทำได้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจ ในการเรียนรู้ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างตั้งใจ เมื่อผู้สังเกตเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงแล้วเสริมแรงทันที ผู้ดำเนินโปรแกรมจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตด้วยวิธีการรุนแรง เช่น ตี หรือดุด่า

1.1.7 อิทธิพลของแม่แบบที่ต่อผู้สังเกต

แบนดูรา (Bandura. 1977: 41 – 45) ได้สรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต ดังนี้คือ

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำของแม่แบบ ซึ่งไม่เคยพบเห็นมาก่อน ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบของการกระทำใหม่นี้ในรูปสัญลักษณ์และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่

2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ จะเกิดขึ้นในสภาพการณ์ที่ผู้สังเกตเห็นการกระทำของแม่แบบในลักษณะต่างๆ เช่น การตัดสินใจใน รูปแบบทางภาษา เป็นต้น จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบโดยทำตามแม่แบบลักษณะต่างๆ ภายใต้สภาพการณ์ต่างๆ ถ้าการตอบสนองส่งผลทางบวกผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบและลักษณะต่างๆ ของแม่แบบมาสร้างเป็นกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่

3. การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ แม่แบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ เพราะมนุษย์เมื่อเห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งก็อาจใช้ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ประกอบการกระทำของแม่แบบมาพัฒนาเป็นความคิดหรือพฤติกรรมใหม่ขึ้นมาแต่ยังมีข้อจำกัดสำหรับแม่แบบเชิงสร้างสรรค์ ถ้ามีประสิทธิภาพไม่เพียงพอหรือผู้สังเกตมีทักษะจำกัด พฤติกรรมสร้างสรรค์จะไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะให้ผู้สังเกตกระทำตาม

4. การยับยั้งการกระทำและลดความหวั่นเกรงที่จะกระทำ การได้เห็นแม่แบบถูกลงโทษผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามแม่นั้น แต่ในทางตรงข้าม ถ้าได้เห็นแม่แบบทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและถูกห้ามปรามแล้วไม่มีผลใดๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามแบบ

5. การส่งเสริมกระทำ แม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัล ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการ

ยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นการเสนอแม่แบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อพฤติกรรมทางลบได้

6. ทางด้านอารมณ์ แม่แบบนอกจากจะส่งผลการกระทำตามแม่แบบแล้ว ยังมีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มขึ้นอีก และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย

6. การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามแม่แบบ การกระทำใดที่คนให้คุณค่าและความชื่นชมอยู่เสมอ การกระทำของแม่แบบจะทำให้ผู้สังเกตการกระทำได้โดยรวดเร็วและกระทำตามได้ง่ายนอกจากนี้สามารถกระทำตามแม่แบบได้เร็ว จะทำให้การแผ่ขยายจากสังคมหนึ่งสู่อีกสังคมหนึ่งได้โดยรวดเร็วด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การมีแม่แบบนอกจากจะทำให้ผู้สังเกตมีความเปลี่ยนแปลงภายในตนเองแล้ว ยังทำให้สังคมนั้นๆมีการเปลี่ยนแปลงด้วย

จากที่กล่าวมาพอสรุปอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกตด้วยว่า ผู้สังเกตจะสังเกตการกระทำแม่แบบแล้วรวบรวมรูปแบบเป็นสัญลักษณ์ จากนั้นนำมาสร้างเป็นหลักเกณฑ์หรือพฤติกรรมใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง นอกจากนี้แม่แบบยังสามารถสนับสนุนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมการกระทำ ยับยั้งการกระทำส่งผลกระทบต่ออารมณ์ ทำให้ผู้สังเกตมีการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

1.1.8 บุคคลที่เด็กเลียนแบบ

สวนา พรพัฒน์กุล (2522: 2 – 7) กล่าวว่า บุคคลที่เด็กเลียนแบบนั้นจะเริ่มต้นจากคนที่ใกล้ชิดที่สุด แล้วค่อยๆ ห่างออกไปจากตัวเด็กตามพัฒนาการทางสังคมของเขา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. เลียนแบบจากพ่อแม่และครู ในช่วงที่เด็กเริ่มเลียนแบบนั้นเริ่มต้นจากคนที่ใกล้ชิดที่สุด คือ พ่อแม่ ซึ่งหมายถึงผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องดูแลเด็กแทนพ่อแม่เมื่อเด็กเติบโตขึ้น เด็กจะไปโรงเรียนใช้เวลาครึ่งหนึ่งของชีวิตในแต่ละวันอยู่กับครู ดังนั้นความสำคัญของครูในการเป็นตัวแบบ จึงสำคัญพอๆกับพ่อแม่ผู้ปกครองและครูจึงควรเน้นเป็นตัวแบบที่ดี แต่ต้องไม่เสแสร้งแสดงบทบาทของตัวแบบให้แก่เด็ก

2. เลียนแบบจากตัวแบบที่เด็กชอบ จะต้องเป็นตัวแบบที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่เด็ก อาจเป็นเพื่อนและบุคคลแวดล้อมเขาอยู่

3. เลียนแบบจากตัวแบบที่ตรงกับความสนใจ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นเมื่อตัวแบบนั้นตรงตามความสนใจเด็กหญิงจะเลียนแบบแตกต่างไปจากเด็กชาย เนื่องจากความสนใจแตกต่างกัน แม้แต่ในเด็กหญิงหรือเด็กชายด้วยกัน ความสนใจก็จะแตกต่างกันไปอีก เช่นเด็กหญิงบางคนสนใจเลียนแบบการทำงานในบ้านของพ่อแม่ แต่บางคนอาจสนใจศิลปะการแสดงต่างๆ ที่ตนได้พบในรายการโทรทัศน์และพยายามเลียนแบบ

4. เลียนแบบผู้ที่กล้าหาญกว่าไม่ว่าจะเป็นเด็กหญิงหรือเด็กชายก็ตาม ย่อมจะมีผู้ที่กล้าหาญที่ตนยกย่อง และพอใจจะเลียนแบบตามผู้กล้าหาญของตน ตัวแบบอาจมาจากเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้ตัวแบบของเด็กมักได้แก่ บุคคลที่อายุมากกว่า

5. เลียนแบบจากตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครในนิยายในภาพยนตร์ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น สำหรับการเลียนแบบของผู้ใหญ่การเลียนแบบจะเป็นการถ่ายทอดพฤติกรรมทางสติปัญญา การเลียนแบบจะไม่ออกมาในลักษณะตรงๆ แต่จะมีการดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมเสียก่อน

1.1.9 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการใช้เทคนิคแม่แบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538: 65) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการใช้แม่แบบดังนี้

1. ข้อดีของวิธีการใช้แม่แบบ

จะทำให้เกิดความถี่ของพฤติกรรมเป้าหมายหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ค่อยๆ เกิดขึ้นและค่อยๆ มีความถี่สูงขึ้นและคงทนถาวรยิ่งขึ้น เมื่อให้การเสริมแรงแก่อินทรีย์ภายหลังที่สามารถเลียนแบบ หรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบหรือพฤติกรรมเกิดใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ที่ไม่เคยเกิดมาก่อนจะช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ

2. ข้อจำกัดของวิธีการใช้แม่แบบ

2.1 การให้แม่แบบอย่างเดียวในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ การเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์อาจเกิดได้ล่าช้า ด้วยเหตุนี้ควรให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับ และสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือสอนนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.2 การคัดเลือกแม่แบบ ตลอดทั้งกิจกรรมที่จะเลียนแบบผู้คัดเลือกแม่แบบและผู้คัดเลือกแม่แบบและกิจกรรมที่จะเลียนแบบ จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ มิฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลองโดยไร้ประโยชน์

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแม่แบบสรุปได้ว่า การใช้แม่แบบเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ แต่การที่จะนำวิธีการเรียนรู้จากแม่แบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องกำหนดพฤติกรรมของแม่แบบให้ชัดเจน สังเกตได้ง่ายไม่ซับซ้อน แม่แบบต้องมีลักษณะที่น่าสนใจเหมาะสม นอกจากนี้การให้แรงเสริมมีอิทธิพลต่อผู้เลียนแบบอีกด้วย เพราะการให้แรงเสริมจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เลียนแบบมากขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เจฟฟ์ และคาร์ลสัน (Jeff; & Carlson. 1972: 329 – 339) ได้ศึกษาบทบาทของตัวแบบและผลกรรมในการบำบัดโดยใช้ตัวแบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการสอบโดยใช้ชนิด 30 คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 ให้ดูตัวแบบจากวีดีทัศน์ ที่ไม่มีความวิตกกังวลในการสอบ และภายหลังจากการสอบเรียบร้อยแล้วจะได้รับคำชมเชย กลุ่มที่ 2 ให้ดูตัวแบบจากวีดีทัศน์ ที่มีความวิตกกังวลในการสอบ ภายหลังการสอบเรียบร้อยแล้วจะได้รับคำชมเชย กลุ่มที่ 3 ให้ดูตัวแบบจากวีดีทัศน์ ที่ไม่มีความวิตกกังวลในการสอบ และภายหลังจากการสอบเรียบร้อยแล้วจะได้รับการว่ากล่าว กลุ่มที่ 4 ให้ดูตัวแบบ จากวีดีทัศน์ ซึ่งมีความวิตกกังวลในการสอบ และภายหลังจากการสอบเรียบร้อยแล้วจะได้รับการว่ากล่าว กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการบำบัดด้วยกลวิธีใดเลย ผลปรากฏว่าผู้ถูกทดลองทั้ง 4 กลุ่มมีความวิตกกังวลลดลง และมีคะแนนการเรียนเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

โรเซนทอล และซิมเมอร์แมน (Rosenthal; & Zimmerman. 1972: 500 – 504) ได้ศึกษาผลของวิธีการซึ่งใช้ในกระบวนการตัวแบบที่มีต่อความสามารถและการเลียนแบบของเด็กนักเรียนเกรด 2 จำนวน 128 คน โดยการให้เด็กดูแบบซึ่งแสดงวิธีการตั้งคำถามจากภาพ 12 ภาพ โดยกลุ่มที่ 1 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำให้ทำตาม กลุ่มที่ 2 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำให้การศึกษาวิธีการตั้งคำถาม กลุ่มที่ 3 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำแบบแผนของการตั้งคำถามของตัวแบบ สำหรับกลุ่ม 4 ให้ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำวิธีการตั้งคำถามพร้อมการยกตัวอย่าง หลังจากนั้นเด็กทุกคนได้รับการทดลองตั้งคำถาม ผลการทดสอบพบว่า ตัวแบบทำให้ความสามารถของเด็กสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และวิธีการให้ตัวแบบทั้ง 4 ลักษณะมีผลต่อความสามารถของเด็ก

มิดลัสกี ไบรอัน และบริแมน (Midlasky, Bryan; & Brichman. 1975: 321 – 328) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบและรางวัลต่อการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหญิงเกรด 6 จำนวน 72 คน ให้เห็นตัวแบบ 3 ลักษณะคือ ตัวแบบที่เอื้อเฟื้อตัวแบบที่เป็นกลางตัวแบบที่ละโมภ การทดลองให้สถานการณ์ให้ผู้ถูกทดลองเล่นเกม เมื่อเล่นชนะจะได้รางวัล เมื่อผู้ถูกทดลองแสดงพฤติกรรมที่เอื้อเฟื้อตามที่ต้องการจะได้รับรางวัล เมื่อผู้ถูกทดลองแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อตามที่ต้องการจะได้รับรางวัล ที่เป็นคำพูดที่ยกย่อง ผลการทดลอง พบว่า ตัวแบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่องมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังในเด็กเกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

แวนเดล พอล และคนอื่นๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536: 63 – 65; อ้างอิงจาก Van Del Pol; Other. 1981: 61 – 69) ได้ใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ที่เป็นไสลด์ สอนทักษะการรับประทานอาหารในภัตตาคาร 4 ทักษะ คือ

1. ทักษะการหาสถานที่ตั้งภัตตาคาร
2. ทักษะการสั่งอาหาร
3. ทักษะการรับประทานอาหาร
4. ทักษะการชำระค่าอาหารและหาทางออกจากภัตตาคาร

กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 3 คน อายุ 17 – 20 ปี มีระดับเซวาร์ปัญญาระหว่าง 46 – 47 โดยให้กลุ่มตัวอย่างดูสไลด์แล้วแสดงบทบาทสมมติตาม ผลการศึกษาพบว่า ทักษะต่างๆ ที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้านสามารถเกิดขึ้นได้โดยการให้การให้ตัวแบบรูปสัญลักษณ์ (สไลด์) และมีความคงทนแม้ไม่ได้รับการฝึกอีกหลังการทดลอง

ซิมเมอร์แมน และเจฟฟี (Zimmerman; & Jaff. 1977: 773 – 778) ศึกษาถึงลักษณะของตัวแบบซึ่งมีผลต่อความสามารถในการเรียนของเด็กในระดับอายุ 6.8 ปี และ 8.6 ปี จำนวน 36 คน (ชาย 18 คน หญิง 18 คน) โดยให้เด็กสังเกตตัวแบบซึ่งแสดงการจดจำจำแนกประเภทของภาพจากบัตรภาพ 12 ภาพ จำนวน 4 ชุด โดยกลุ่มที่ 1 ดูผลการจัดภาพของตัวแบบเท่านั้น กลุ่มที่ 2 ดูวิธีการจัดของตัวแบบ และกลุ่มที่ 3 ตัวแบบแสดงวิธีการจัดอย่างละเอียด โดยเด็กครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่มฝึกจัดภาพตามตัวแบบ และอีกครึ่งหนึ่งไม่ได้รับการฝึก หลังจากฝึกแล้วทำการทดสอบการจัดภาพกับทุกกลุ่ม ผลการทดสอบพบว่า ความสามารถของเด็กในเด็กในแต่ละกลุ่มต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 10.55$, $P < .001$) และเด็กกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการจัดภาพสูงกว่าเด็กในกลุ่มที่ 1 และ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ศรินยา ชันเพียรเจริญกุล (2530: 42) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

วีระ อูสาหะ (2534: 66 - 69) ได้ศึกษาผลการทดลองใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยุ จังหวัดชัยนาท ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบและการให้ข้อเสนอเทศมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ.05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคข้อเสนอเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ดวงจันทร์ หนูทอง (2533: 84 – 88) ศึกษาผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญมิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรพันธ์ วันศุกร์ (2534: 69-70) ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนกับโปรแกรมพัฒนาสุขนิสัยที่มีต่อสุขนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัด

บันไดม้า จังหวัดนครราชสีมาผลการศึกษพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์ การ์ตูนมีนิสัยด้านรักษาความสะอาดร่างกายและด้านกิจวัตรสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาสุขนิสัย

วีระ อุสาหะ (2534: 66 – 69) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยฯ จังหวัดชัยนาท ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบและการให้ข้อเสนอแนะมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กษมา จันทรแต่งผล (2535: 62 – 67) ได้เปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับ ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ สมโภช สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีความขยันหมั่นเพียรสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535 – 77) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการเสนอแม่แบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ สไลด์การ์ตูนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนปกติ อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

วิมลพรรณ กลางมณี (2536: 57 – 58) ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชูนรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน โดยให้มีจำนวนนักเรียนหญิงกลุ่มละ 2 คน นักเรียนชายกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมสูงขึ้น มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ทรายทอง ตั้งถาวรกิจ (2537: 77 – 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ใช้เทคนิคแม่แบบ มีความสามารถในการแก้ปัญหแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรพิมล หาญกล้า (2537: 39 – 40) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูทศเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้หุ่นมือ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้วีดิทัศน์ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้หุ่นเชิดมือ และนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้วีดิทัศน์ มีความกตัญญูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรรณิการ์ สุบโคกสูง (2538: 67 – 79) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการใช้สถานการณ์จำลองกับเทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ต้องจิตต์ ทะลุสุวรรณ (2538: 60 – 61) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเมตตากรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนการัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือ กลุ่มที่ 2 ได้รับการใช้บทบาทสมมติ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับนักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีความเมตตากรุณาเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน

วิริยา พันธุ์คง (2339: 88-93) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรัญญา เจริญกุล (2539: 59 – 61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคแม่แบบและสถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงอานาจ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมดีขึ้นหลังได้รับการให้ตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540: 57 – 62) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องมีความสามารถในการรำดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้

เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการจำดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องมีทัศนคติต่อวิชา ดนตรี - นาฏศิลป์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วรวรรณินี ราชสงฆ์ (2540: 72 – 76) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนได้รับการใช้บทบาทสมมติ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพัชร์ เรื่องภิญโญ (2542: 86 – 91) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีผู้นำการใช้เทคนิคแม่แบบมาใช้ในการพัฒนาในด้านการให้การศึกษากับนักเรียนในด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง เช่น ทางด้านจริยธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความขยันหมั่นเพียร ฯลฯ ตลอดจนด้านการปรับตัวทางสังคม ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน ฯลฯ แสดงว่าแม่แบบมีอิทธิพลต่อการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้น การให้แม่แบบที่เหมาะสมแก่นักเรียนจะก่อให้เกิดสิ่งเร้าที่จะก่อให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมของแม่แบบตลอดจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ

อรุวรรณ ชมวัฒนา (2530: 6) กล่าวว่า การรำไทย หมายถึง ลักษณะลีลาการเคลื่อนไหว ส่วนต่างๆของร่างกายตั้งแต่ ศีรษะ ไหล่ แขน ลำตัว มือ ขา จนกระทั่งถึงเท้าให้เหมาะสมกับลักษณะ การแสดงบทบาทสมมตินั้นๆ จะสามารถสร้างความอ่อนหวาน นุ่มนวล ความแกร่งกล้าตามเนื้อเรื่องได้อย่างงดงามน่าดู สมจริง ดังนั้นการสอนให้นักเรียนรำได้ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทยจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่ง

เรณู โกศินานนท์ (2546: 1) กล่าวว่า กิริยาการเคลื่อนไหวที่ใช้ในการรำ การแสดง โขน ละคร เท่ากับเป็นภาษาพูดโดยมีต้องเปล่งเสียงออกมา แต่อาศัยอวัยวะส่วนหนึ่งแสดงออกมาเป็นท่าทาง ท่าทางที่แสดงออกนั้น เป็นท่าทางเลียนแบบท่าทางธรรมชาติของมนุษย์เรา โดยการนำกิริยาท่าทางนั้น มาดัดแปลงให้เกิดความอ่อนช้อยสวยงาม วิจิตพิสดารกว่าท่าธรรมดา มีความสอดคล้องไปกับเพลง ดนตรี และการขับร้อง นอกจากนี้ก็มุ่งให้รำได้อย่างงดงาม เป็นสง่า โดยอาศัยหลักสำคัญในความ งามของศิลปะ ซึ่งเป็นการแสดงจากการใช้มือ แขน ขา เท้า ลำตัว ใบหน้า และศีรษะ

สมถวิล วิเศษสมบัติ กล่าวว่าลักษณะของนาฏศิลป์ไทยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. นาฏศิลป์ไทยจะต้องมีท่ารำอ่อนช้อย งดงาม และแสดงอารมณ์ตามลักษณะที่แท้จริง
2. จะต้องมีคนตรีประกอบ คนตรีนี้จะแทรกอารมณ์หรือรำกับเพลงที่มีแต่ทำนองก็ได้
3. คำร้องหรือเนื้อร้อง จะต้องเป็นคำประพันธ์ ส่วนมากจะเป็นกลอนแปด
4. เครื่องแต่งกาย จะแตกต่างกับชาติอื่นๆ มีแบบอย่างของตนเองโดยเฉพาะ ขนาดยืดหยุ่น

ได้ตามสมควร เพราะการสวมจะใช้ตรึงด้วยด้ายแทนการเย็บสำเร็จรูป (สมถวิล เศษสมบัติ. 2525: 112)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กองวิชาการ กรม. 2537: 7) ได้พัฒนา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นแผนหรือข้อกำหนดของ การศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุด ของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำ ความรู้ไปปฏิบัติ ได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษา จะประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งมวล และประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางตามที่กระทรวงได้กำหนด

หลักสูตรสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆด้านสามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามจัดมวลงประสพการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวชุมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงานและสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสองประการ ซึ่งจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้ให้แนวทางที่สำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบทและแนวทางนั้นๆ ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสุขสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้เปรียบเสมือนสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็งความสนใจ และประสพการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจให้นักเรียน และทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมมือกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญๆ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ใช้ข้อมูลสนเทศ และเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้ อยากเห็นและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2. หลักสูตรการศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคมและวัฒนธรรมและโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกผิด เข้าใจศรัทธาในความเชื่อของตนเอง ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันว่ามีอิทธิพลต่อตัวบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความมีอิสระของผู้เรียน และช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบสามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค ควรพัฒนาความตระหนัก เข้าใจและยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษาควรสร้างให้ผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูลและเป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบ (ผดุง พรหมมูล; และคณะ. 2545: 8)

ลักษณะของหลักสูตรแกนกลาง จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานและผู้มีสิทธิจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นำไปใช้เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานยึดผลการเรียนรู้เป็นหลัก จำแนกสิ่งที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่มีการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้หลายระดับ เพื่อควบคุมคุณภาพของการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานกลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้ช่วงชั้น การจัดโครงสร้างหลักสูตรแบ่งเป็นช่วงชั้น โดยยึดการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก แบ่งเป็นช่วงชั้นออกเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นระดับช่วงชั้นที่ 1 และ

ประถมศึกษาปีที่ 4–6 เป็นระดับช่วงชั้นที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 1–3 ระดับช่วงชั้นที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 4–6 เป็นระดับช่วงชั้นที่ 4 โครงสร้างหลักสูตรกำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยกิจ และคาบเวลาเรียนเป็นช่วงชั้น ให้สถานศึกษานำไปจัดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน

กรมวิชาการ (2543: 14 – 18) โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย รายละเอียดในเรื่องกลุ่มวิชา ทั้ง 8 กลุ่มได้แก่ 1. สุขศึกษาและพลศึกษา 2. ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ 3. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 4. ภาษาไทย 5. คณิตศาสตร์ 6. วิทยาศาสตร์ 7. เทคโนโลยีการงานพื้นฐานอาชีพ 8. ภาษาต่างประเทศ และเพิ่มเติมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ (2545: 23) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 (หลักสูตรแกนกลาง) ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ นาฏศิลป์ ดังนี้ มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

กรมวิชาการ (2545: 164) นาฏศิลป์เป็นวิชาการที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจในการแสดงออกการจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่เด็กเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางภาษา การแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมต่างๆ ที่ครูจะนำมาสอน ต้องสอดคล้องสัมพันธ์กันกับเนื้อหาและหลักสูตร การร้องเพลง การทำท่าทางประกอบจังหวะนับว่ามีความสำคัญกับเด็กมากเพราะเด็กได้แสดงความสามารถ ได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทางอันเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจ การแสดงออกยังเป็นการช่วยพัฒนาร่างกายของเด็กได้เป็นอย่างดี กิจกรรมที่เรียนขึ้นอยู่กับเรื่องราวเนื้อหาของวิชาว่าจะใช้กิจกรรมใดมาแทรกได้

2.1.1 ความสำคัญของการสอนนาฏศิลป์ในโรงเรียน

การสอนนาฏศิลป์ในโรงเรียนเพื่อต้องการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ดังจะเห็นได้ว่านาฏศิลป์ช่วยพัฒนาในด้านต่างๆ คือ

1. พัฒนาศิลปะการได้มีโอกาสได้แสดงออกด้านความสนุกสนานอย่างสม่ำเสมอ และมีความเชื่อมั่นในการแสดงออก
2. พัฒนาอารมณ์ การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลง ทำจังหวะอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมและทำโดยสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กเป็นคนร่าเริงและเปิดเผย
3. พัฒนาสังคมเมื่อได้มีโอกาสแสดงออกร่วมกับคนอื่นในทางนาฏศิลป์

4. พัฒนาเจตคติ ถ้าในการสอนนาฏศิลป์เป็นไปได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาเจตคติ ความคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของเด็กได้มาก (กรมวิชาการ. 2522: 84 – 85)

ทิตินา แชมมณี ได้เสนอแนวทางในการสอน ดนตรี - นาฏศิลป์ไว้ดังนี้

1. ครูเน้นหนักในแง่ความเข้าใจศิลปการดนตรี
2. ในการสอน ครูควรเน้นให้นักเรียนได้เกิดความสุขสนานเพลิดเพลินและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันให้มากที่สุด
3. ถ้าเป็นได้ครูควรจัดชุมนุมดนตรี - นาฏศิลป์ขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านนี้
4. ครูควรปลูกฝังคุณสมบัติต่างๆ ให้นักเรียนด้วย เช่น การยอมรับความสามารถของผู้อื่น การแสดงออก การปรับปรุงอารมณ์และบุคลิกภาพของตน เป็นต้น (ทิตินา แชมมณี. 2526: 113 –115)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจำ

วิญญู ททรัพย์ประภา (2521: 1) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 210 คน และครูผู้สอนดนตรี - นาฏศิลป์ เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรี - นาฏศิลป์มีความ คิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกเรื่องกล่าว คือ ในเรื่องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการ ปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอนและการจัดตารางสอน

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายนอกโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนมี ความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนครูผู้สอนดนตรี - นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการ ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านการสื่อสารการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับ ด้านวิชาการผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนครูผู้สอนดนตรี - นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรี - นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการ เตรียมตัวของครูผู้สอนก่อนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์มาก แต่มีความคิดเห็นว่าการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับเรื่อง กิจกรรมเสริมหลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากแต่ครูผู้สอน ดนตรี - นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์น้อย

วิภาตี ยงเจริญ (2525: 111) ได้ศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1 โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากร 336 คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร 160 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 176 คน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารเห็นการสอนดนตรี-นาฏศิลป์มีปัญหาในเรื่องการจัดการหรือผลิตสื่อการเรียนจากเศษวัสดุในท้องถิ่นที่เหมาะสมตามเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์ การใช้เทป เครื่องดนตรี รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ ประกอบการสอนหรือการสาธิตของครูในระดับปานกลางในเรื่องการสอนให้ครบตามแผนการสอนในเวลาที่กำหนด

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540: 61) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการจำและทัศนคติที่มีต่อวิชา ดนตรี – นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการจำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ และการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการจำได้ดีว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง แต่การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ได้ไม่แตกต่างกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

พิมพ์วิษุทธิ์ เรื่องภิญโญ (2542: 86) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 102 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่า 1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ 2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง 3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิติคุณ บุญเสริม (2545: 88) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2545 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนสาขานาฏศิลป์ละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ระดับชั้นต้น จำนวน 202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ 58888 ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครนักเรียนชั้นต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ ความคาดหวังของผู้ปกครอง บรรยากาศการเรียนการสอนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 ปัจจัยได้แก่ อาชีพผู้ปกครองรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ อาชีพลูกจ้าง และประกอบอาชีพส่วนตัว 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มี 3 ปัจจัยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู นิสัยทางการเรียน และความคาดหวังของผู้ปกครอง ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้งสามปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น ได้ร้อยละ 40.80 4. สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ 1. สมการทัศนคติวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น โดยใช้คะแนนดิบ 2. สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้นโดยใช้ค่ามาตรฐาน

ภัทริภา รอดสการ (2548: 111) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2548 จำแนกองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ อึดทนโน้ทน และแรงจูงใจ ในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพครอบครัว และความสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงจำนวน 184 คน เป็นนักเรียนชาย 68 คน และนักเรียนหญิง 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัย

นาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับ ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจในการเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความฉลาดทางอารมณ์ กฎระเบียบของวิทยาลัย และอัตมโนทัศน์ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้สามารถร่วมกันอธิบายเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัยได้ ร้อยละ 60

จุฑาภรณ์ พุทธวาท (2550: 52) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองบางพรหม เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต สามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยให้ดีขึ้นได้ 2. นักเรียนที่ไม่ได้รับเทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการไม่ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ก็สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเรียนนาฏศิลป์ไทยได้ 3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรำ ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างเพื่อบุคลิกภาพ เจตคติ และความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ แต่ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะมาจากความสามารถในการรำของนักเรียน และเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการรำของนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำของนักเรียนให้สวยงามและถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติ

ชื่อสถานศึกษาโรงเรียนวัดม่วงแค ตั้งอยู่เลขที่ 30 ซอยเจริญกรุง 34 ถนนเจริญกรุง แขวง บางรัก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500 โทรศัพท์ 02-2341497

website : www.bmasmartschool.co.th/watmuangkae/

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ บางรัก เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ 1 ชุมชน ได้แก่ชุมชนวัดม่วงแคและมัสยิดฮารูน

3.2 ประวัติโดยย่อ ปรัชญา และวัตถุประสงค์เฉพาะของสถานศึกษา

โรงเรียนวัดม่วงแค ตั้งอยู่เลขที่ 30 ซอยเจริญกรุง 34 ถนนเจริญกรุง แขวงบางรัก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500 โทร. 02 – 2341497 เดิมชื่อโรงเรียนประชาบาลตำบลศุภกากร (วัดม่วงแค) อาคารเรียนเมื่อเริ่มแรกตั้งโรงเรียนเป็นไม้ชั้นเดียว สูง 5 เมตร กว้าง 10 เมตร ยาว 14 เมตร หลังคามุงสังกะสี เปิดโล่งไม่มีฝาผนังห้อง ตั้งอยู่กลางสนามหน้าโบสถ์วัดม่วงแค เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 นายดาบง่วน สุวรรณศรี เป็นครูใหญ่คนแรก มีนักเรียน 18 คน

ปัจจุบันโรงเรียนได้สร้างอาคารเรียนเป็นตึก 4 ชั้น ชั้นละ 7 ห้องเรียน มีพื้นที่ 317 ตารางวา เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนรวม 147 คน ข้าราชการครู 10 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน คนเลี้ยงเด็ก 2 คน แม่ครัว 1 คน นักการภารโรง 2 คน

สภาพทั่วไปของโรงเรียนในปัจจุบัน อาคารเรียนเป็นตึก 4 ชั้น 1 หลัง เป็นห้องเรียน 8 ห้องเรียน และห้องพิเศษ 13 ห้อง ชั้นล่างเป็นห้องประชุม บ้านพักภารโรง 1 หลัง โรงอาหาร ติดกับตัวอาคาร 1 หลัง

3.2 ปรัชญาของโรงเรียน

มีคุณธรรมเด่น เน้นวิชาการ ประสานชุมชน

3.3 ข้อมูลนักเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน ดังนี้

1) จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 133 คน

2) จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นอนุบาล

อนุบาล 1	เพศชาย 8 คน	เพศหญิง 9 คน	รวม 17 คน
อนุบาล 2	เพศชาย 8 คน	เพศหญิง 7 คน	รวม 15 คน
รวม	เพศชาย 16 คน	เพศหญิง 16 คน	รวม 32 คน

ระดับชั้นประถม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	เพศชาย 6 คน	เพศหญิง 6 คน	รวม 12 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	เพศชาย 8 คน	เพศหญิง 9 คน	รวม 17 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	เพศชาย 9 คน	เพศหญิง 7 คน	รวม 16 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	เพศชาย 6 คน	เพศหญิง 6 คน	รวม 12 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	เพศชาย 10 คน	เพศหญิง 13 คน	รวม 23 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	เพศชาย 10 คน	เพศหญิง 11 คน	รวม 21 คน
รวม	เพศชาย 49 คน	เพศหญิง 52 คน	รวม 101 คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการรำน้อย จำนวน 23 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปี การศึกษา 2550 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการรำน้อย จำนวน 12 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 6 คน โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 56 คน ตอบแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการร่ำ
2. ผู้วิจัยตรวจคำตอบจากแบบสอบถาม แบ่งเป็นลำดับชั้น แล้วแบ่งแยกปัญหา เรียงตามคำตอบที่มีปัญหามากไปสู่คำตอบที่มีปัญหาน้อย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาความสามารถในการร่ำ ปัญหาในการเรียน และปัญหาบุคลิกภาพ จากนั้นคิดเป็นร้อยละในแต่ละปัญหา แยกในแต่ละระดับชั้น
3. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหามากที่สุดซึ่งคือปัญหาความสามารถในการร่ำ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหามากกว่านักเรียนระดับชั้นอื่นๆ จำนวน 23 คน
4. ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจนักเรียนในการเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนที่มีปัญหามากที่สุดคือความสามารถในการร่ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. แบบบันทึกความสามารถในการร่ำ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

1.2 สร้างโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตในการสอนรำในวิชานาฏศิลป์ไทย ให้สอดคล้องกับการนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 นำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตในการสอนรำไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ ตลอดจนทั้งนิยามศัพท์เฉพาะก่อนนำไปโปรแกรมที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการทดลองตลอดทั้งเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.4 นำโปรแกรมที่ได้ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป สำหรับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบบันทึกความสามารถในการรำ

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการรำ

2.2 สร้างแบบบันทึกความสามารถในการรำให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำแบบบันทึกความสามารถในการรำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำแบบบันทึกความสามารถในการรำ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกต

ตัวอย่างแบบบันทึกความสามารถในการรำ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อท่านาฏยศัพท์.....

ข้อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	จีบหางาย		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรก ให้ 5 คะแนน
ของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย กรีดนิ้วให้ตั้ง หักข้อมือ
- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรด ให้ 4 คะแนน
ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย กรีดนิ้วให้ตั้ง ไม่หักข้อมือ
- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรด ให้ 3 คะแนน
ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย ให้ตั้ง ไม่หักข้อมือ
- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือ ให้ 2 คะแนน
ไม่จรดที่ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อยให้ตั้ง
ไม่หักข้อมือ
- ไม่หงายมือ นิ้วหัวแม่มือไม่แนบชิด ท้องนิ้วไม่ติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือ ให้ 1 คะแนน
ไม่จรดข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองไม่เหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อยให้ตั้ง
ไม่หักข้อมือ

ขั้นตอนในการสังเกต

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะและแบบบันทึกความสามารถในการรำ เพื่อสามารถบันทึกการสังเกตได้อย่างถูกต้อง
2. การสังเกตในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดทำรายนามผู้สังเกตให้นักเรียนแสดงท่ารำตามแบบบันทึกความสามารถในการรำ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตความสามารถในการรำของนักเรียนตามเนื้อหาที่กำหนด

ดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกต

การสังเกตในครั้งนี้เป็นการสังเกตลักษณะการแสดงออกในด้านความสามารถในการรำตามทำรายนามผู้สังเกตที่กำหนด หาความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยการคำนวณจากการให้ผู้สังเกต 2 คน สังเกตพฤติกรรมการแสดงความสามารถในการรำพร้อมๆกัน และบันทึกเป็นคะแนนลงในแบบบันทึกความสามารถในการรำ แล้วนำผลคะแนนรวมที่ได้จากการสังเกตมาเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของผู้สังเกตทั้ง 2 คน โดยนำมาคำนวณตามสูตรดังนี้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 1} + \text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 2}}{\text{จำนวนของผู้สังเกต}}$$

การเตรียมการก่อนทดลอง

1. เตรียมผู้สังเกต

1.1 เลือกผู้ช่วยวิจัย 1 คน เพื่อช่วยในการสังเกต โดยกำหนดให้ผู้ช่วยวิจัยในครั้งนี้เป็นครูที่สอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์

1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะของความสามารถในการรำ เพื่อสามารถใช้บันทึกความสามารถในการรำได้ถูกต้อง

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ฝึกสังเกตและบันทึกความสามารถในการรำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตามอย่าง ท่ารำที่กำหนดในนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

แบบแผนการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Design) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การดำเนินการทดลอง

ระยะที่ 1 (A_1) ระยะพื้นฐาน ใช้เวลา 1 สัปดาห์ (ครั้งที่ 1-2) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตบันทึกความสามารถในการรำในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย ในระยะพื้นฐานนี้ยังไม่ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตกับกลุ่มทดลอง ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

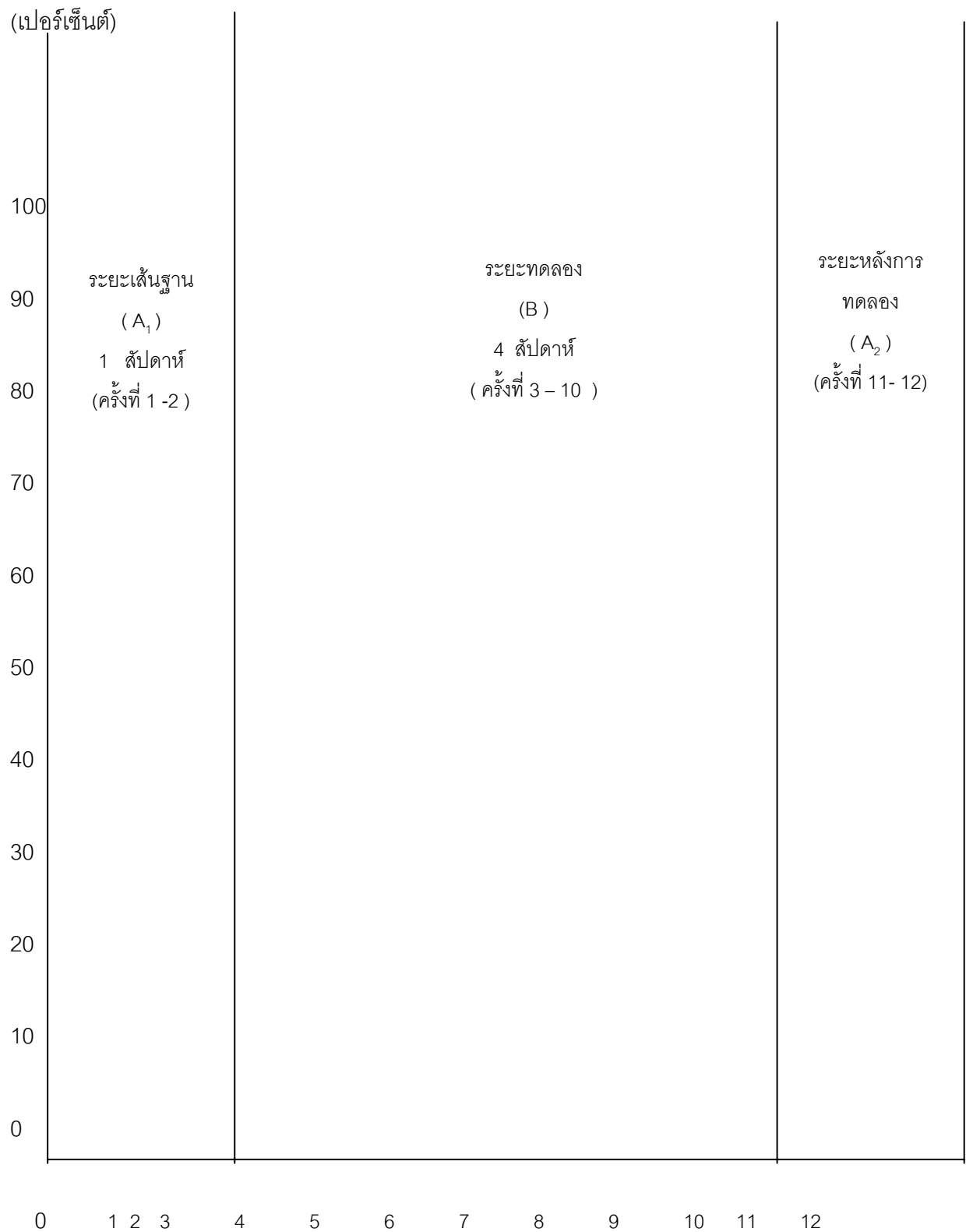
ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 2-5 (ครั้งที่ 3-10) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกการสังเกต การแสดงความสามารถในการรำในวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระยะนี้ผู้เรียนกลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และกลุ่มควบคุมได้รับการใช้เทคนิคอื่น ๆ ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะที่ 3 (A_2) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 6 (ครั้งที่ 11 – 12) เพื่อศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่แสดงออกด้านความก้าวหน้าของนักเรียน 2 กลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกความสามารถในการรำในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ในวิชานาฏศิลป์ไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการรำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
4. เสนอความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยการเขียนกราฟเส้น

ระยะหลังการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Design) แสดงในภาพประกอบ 2 แบ่งการทดลอง ออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภาพแสดงระยะต่างๆ ของการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation)
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบบันทึกความสามารถในการรำ โดยใช้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 1} + \text{คะแนนรวมของผู้สังเกตคนที่ 2}}{\text{จำนวนของผู้สังเกต}}$$

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยการใช้แบบทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Pairs Signed – Ranks Test)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการรำก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ แมน-วิทนี (The Mann-Whitney U Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Mdn _{diff}	แทน	ค่าความแตกต่างของค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D. _{diff}	แทน	ค่าความแตกต่างของส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
T	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบของวิลคอกชัน
U	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบของแมนวิทนีย์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต
R ₁	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของกลุ่มทดลอง
R ₂	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการจำของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เปรียบเทียบความสามารถในการจำของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการจำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
4. เสนอความสามารถในการจำของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยการเขียนกราฟเส้น

1. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	6	.00	.00	0**
หลังทดลอง	6	45.75	4.75	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่านักเรียน มีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตสามารถพัฒนาความสามารถในการรำได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

2. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

กลุ่มควบคุม	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	6	0.00	0.00	0**
หลังทดลอง	6	28.75	9.37	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ก็สามารถพัฒนาความสามารถในการรำได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการรำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการรำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn _{diff}	Q.D. _{diff}	U
กลุ่มทดลอง	6	45.75	4.75	0**
กลุ่มควบคุม	6	28.75	9.37	

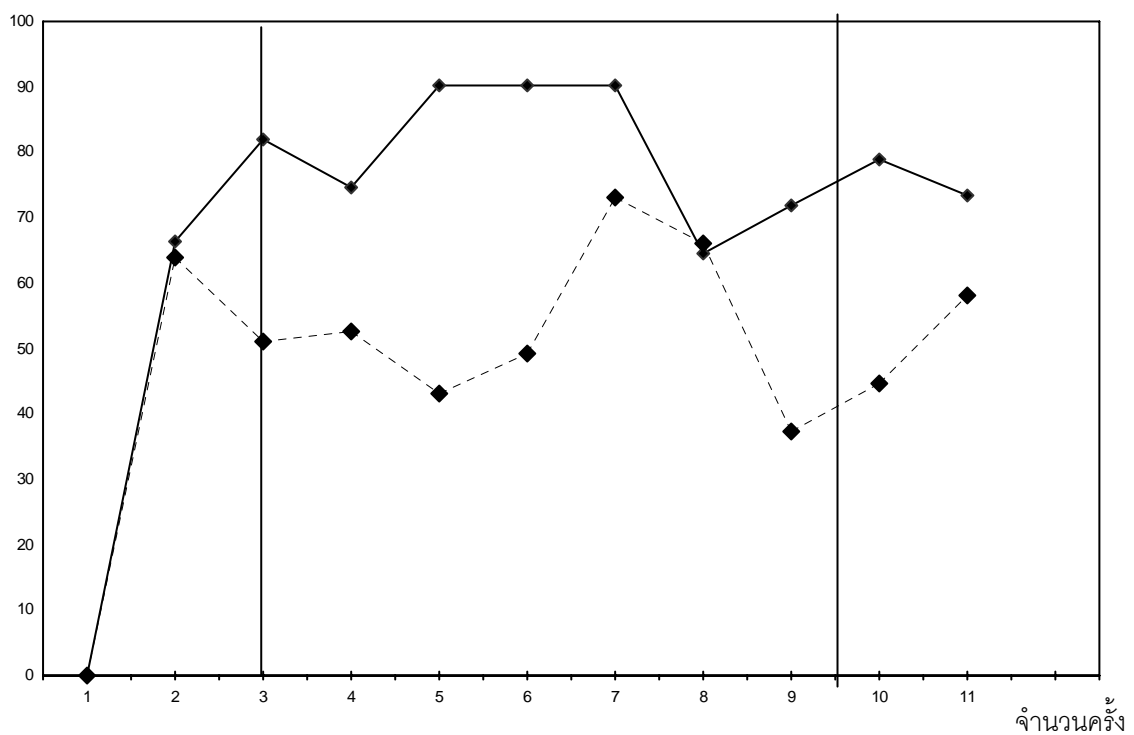
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตสามารถพัฒนาความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นมากกว่าการไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

4. เสนอความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยการเขียนกราฟเส้น

คะแนนความสามารถในการรำ

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
$R_1 = 0$	$R_1 = 0.98$	$R_1 = 0.96$
$R_2 = 0$	$R_2 = 0.96$	$R_2 = 0.97$

- ◆————◆ ค่ามัธยฐานความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มทดลอง ในแต่ละ ครั้ง
- ◆-----◆ ค่ามัธยฐานความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มควบคุม ในแต่ละ ครั้ง
- R_1 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของกลุ่มทดลอง
- R_2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตของกลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 3 แผนภาพผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลต่างของความสามารถในการเรียน
วิชานาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยการเขียนกราฟเส้น

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจำของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจำของนักเรียนก่อนและหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียน มีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. นักเรียน มีความสามารถในการจำไทยเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อย จำนวน 23 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร และมีความสามารถในการจำน้อย จำนวน 12 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. แบบบันทึกความสามารถในการจำ

การดำเนินการทดลอง

ระยะที่ 1 (A_1) ระยะพื้นฐานใช้เวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต บันทึกความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะพื้นฐานนี้ยังไม่ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตกับกลุ่มทดลอง ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 2-5 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกการสังเกต การแสดงความสามารถในการรำของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระยะนี้ ผู้เรียนกลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และกลุ่มควบคุมได้รับการใช้เทคนิคอื่นๆ ในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

ระยะที่ 3 (A_2) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ คือสัปดาห์ที่ 6 เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่แสดงออกด้านความก้าวหน้าของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกความสามารถในการรำของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในวิชานาฏศิลป์ไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการรำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
4. เสนอความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยการเขียนกราฟเส้น

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียน มีความสามารถในการรำไทยเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. นักเรียนมีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต สามารถพัฒนาความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต เป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของครู ซึ่งเป็นแม่แบบที่มีชีวิตและเลียนแบบท่ารำจากแม่แบบที่มีชีวิต ซึ่งเป็นท่ารำนาฏยศัพท์ ทั้งแม่แบบยังสามารถตอบคำถาม ได้ทันที ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนาน และมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ดังที่ แพ็ตเทอร์สัน (Patterson. 1974: 38-139) กล่าวถึงเทคนิคแม่แบบว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของเด็กเกิดจากการทำตามผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบ โดยแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้า ให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้แบบพื้นฐานที่เป็นประโยชน์กว้างขวาง และมีข้อดีตรงที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในทัศนที่ซับซ้อนหรือยากๆ ได้ดีและรวดเร็ว

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวคนธ์ ศรีพุทธดิลก (2537: 63) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ที่ผลการวิจัยพบว่าการให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ สามารถทำให้คะแนนการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนสูงขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่ทดลองนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จะมีความกระตือรือร้นสนใจ และซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเพราะเทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเป็นเทคนิคที่มีความแปลกใหม่สำหรับนักเรียนในการแสดงความสามารถในการรำ เพราะแม่แบบสามารถตอบขสงสัยของผู้เรียนได้ในทันที และยังมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ทำให้การเรียนสนุกสนานไม่น่าเบื่อ และมีการให้การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อสามารถทำได้

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตจึงมีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้น

2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต มีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 แสดงว่า การไม่ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ก็สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการรำได้ ทั้งนี้เพราะแม้ว่านักเรียนไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต แต่ก็ได้รับการสอนแบบปกติที่ครูใช้ในการรำ ซึ่งก็มีการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะแสดงท่าทางการรำ และเมื่อนักเรียนสามารถแสดงท่ารำได้ถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และมีลีลาความงาม จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากที่จะพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้นจนมีคะแนนความสามารถในการรำเพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวคนธ์ ศรีพุทธดิถ (2537: 63) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ที่ศึกษาผลการวิจัยพบว่า การไม่ให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ สามารถทำให้คะแนนการอ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนสูงขึ้นได้

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต จึงมีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นได้ด้วยเช่นเดียวกัน

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และเมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการจำทั้งสองกลุ่มพบว่า ค่ามัธยฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการจำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตสูงกว่าค่ามัธยฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการจำ ของนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ทั้งนี้เพราะการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของครู ซึ่งเป็นแม่แบบที่มีชีวิตและเลียนแบบท่าจำจากแม่แบบที่มีชีวิต ทั้งยังมีการสื่อสารตอบโต้กันระหว่างผู้สอน และผู้เรียนทำให้เกิดความน่าสนใจและจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ดังที่ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528: 79) กล่าวถึงเทคนิคแม่แบบว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกต ฟัง หรือ อ่านเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือสัญลักษณ์แทนบุคคลแล้วประมวลเป็นข้อมูลในการแสดงพฤติกรรมของตนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 61) ที่กล่าวว่าแม่แบบหรือตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐานเป็นแบบ หรือเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

สำหรับกลุ่มควบคุมแม้ว่านักเรียนไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต แต่ก็ได้รับการสอนแบบปกติที่ครูใช้ในการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะแสดงท่าทางการจำได้เช่นกัน และเมื่อนักเรียนสามารถแสดงท่าจำได้ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย นักเรียนก็จะได้คะแนนเพิ่มมากขึ้นแต่เนื่องจากไม่ได้รับความเข้าใจและเป็นที่น่าสนใจสำหรับนักเรียนเท่าการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตจึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตมีความสามารถในการจำเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิมลพรรณ กลางมณี (2536: 57-58) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชุมขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยให้มีจำนวนนักเรียนหญิงกลุ่มละ 2 คน นักเรียนชายกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมสูงขึ้น มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้บันทึกความสามารถในการรำของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม และทำการสัมภาษณ์นักเรียนทั้งสองกลุ่ม นักเรียนให้ความคิดเห็นว่ารู้สึกชอบการรำ อยากที่จะเรียนรู้สึกว่าการรำไทยไม่ยาก และมีประโยชน์ช่วยให้อะไรที่จะแสดงออก สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตจึงมีความสามารถในการรำเพิ่มขึ้น มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่นำผลจากการวิจัยไปใช้

1.1 จากการสัมภาษณ์นักเรียนทั้งสองกลุ่ม หลังการทดลอง นักเรียนรู้สึกอยากเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย และรู้สึกว่าการรำไม่ยาก ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยครูและนักเรียนควรสนทนาคือข้อซักถามของนักเรียน ซักถามถึงความคิด ความรู้สึก และประโยชน์ของการเพิ่มความสามารถในการรำ นอกจากนี้ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและให้การเสริมแรง เนื่องจากการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต สามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยให้เพิ่มขึ้นได้ ทั้งแม่แบบเองยังสามารถตอบข้อสงสัยของผู้เรียนได้ทันทีที่ผู้เรียนเกิดความสงสัย ทั้งยังมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้น่าเบื่อ จึงควรนำวิธีดังกล่าวไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย

1.2 เนื่องจากการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งทางจิตวิทยา ซึ่งผู้ที่จะใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตควรที่จะมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในสอนวิชานาฏศิลป์ไทย หรือควรได้รับการอบรมจนเกิดความชำนาญ ก่อนที่จะนำไปใช้ในการสอนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเพื่อพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเล่นดนตรีไทย ความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์สากล ความสามารถในการเรียนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น

2.2 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตที่มีต่อความสามารถในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับปฐมวัย ระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตควบคู่กับแม่แบบวีดิทัศน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ หรือพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเล่นดนตรี และความสามารถในการเต้น เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- กิติคุณ บุญเสริม. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กษมา จันทร์แต่งผล. (2535). *การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลังกาเดชะ กรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิการ์ สุปโคกสูง. (2538). *การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคอนขวาง อำเภอนิคมไทย จังหวัดนครราชสีมา*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช (ม.ร.ว.); และคณะ. (2522). *รายงานการสัมมนาวิชาศิลปะและดนตรีไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์.
- จรัสศรี มากสวัสดิ์. (2547). *ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฉวี วิชาญาเพตินัย. (2537). *บุคลิกภาพและการปรับตัว*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะวิชา
คุรุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2534). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงจันทร์ หนูทอง. (2533). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบหนังสือที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิง
จริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญ
มิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- ต้องจิตต์ ทะสุวรรณ. (2538). *การเปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาท
สมมติที่มีต่อความเมตตาคุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนการัญศึกษา
จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- เต็มสิริ บุญยสิงห์; และเจือ สตะเวทิน. (2526). *วิชานาฏศิลป์ การละครเพื่อการศึกษา*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. (2537). *กาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้
เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยา
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนา แคมมณี. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์:ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ : บุรพาการพิมพ์.
- นภรเพ็ญ อุตวงษ์. (2548). *ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในสังคมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ) เขตหนองจอก
กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2533). *สถิติอนพาราเมตริก*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- น้ำอ้อย แสงกระจ่าง. (2540). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและ
การเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี –
นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ. ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประดิษฐ์ อินทนิล. (2521). *ทัศนคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง*.
 ปรินทิพพานิช กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ อินทนิล. (2536). *ดนตรีไทยและนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์.
- ผดุง พรหมมูล; และคณะ. (2545). *ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ*. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ประสานมิตร จำกัด.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). *การปรับปรุงพฤติกรรมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริม
 การแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). *การปรับปรุงพฤติกรรมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว
 และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรพิมล หาญกล้า. (2537). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูตเวทีของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร*. ปรินทิพพานิช กศ.ม.
 (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรพันธ์ วันศุกร์. (2534). *การเปรียบเทียบผลของเทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนกับโปรแกรมพัฒนา
 สุนัขที่มีต่อสุนัขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบันไดม้า จังหวัด
 นครราชสีมา*. ปรินทิพพานิช กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พาดณี สีสวย. (2526). *สุนทรีย์ของนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดคณะกรรมการพิมพ์.
- ภัทริรา รอดสการ. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์
 ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย*.
 ปรินทิพพานิช กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา มณีดิน. (2536). *สุนทรีย์ทางนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- วรรณชนก รอดใหญ่. (2541). *ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคลองแสนสุข จังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินทิพพานิช
 กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณรณินี ราชสงฆ์. (2541). *การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้บทบาท
 สมมติที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดพัทลุง*. ปรินทิพพานิช กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิชาการ,กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2522). *แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.*

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาการพิมพ์.

วิญญู ทรัพย์ะประภา. (2524). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.*

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วิภาตี ยงเจริญ. (2525). *ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา).* กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วิมลพรรณ กลางมณี. (2536). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชูขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).* กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วีระ อุตสาหะ. (2534). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพยา จังหวัดชัยนาท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).* กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัชร ทรัพย์มี. (2525). *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา*

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. (2528). *การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา*

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2527). *วรรณคดีการละคร. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.*

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด.*

สุนทร จันทรตรี. (2536). *เอกสารประกอบการสอน การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*

สุนนมาลย์ นิมเนติพันธ์. *การละครไทย. (2537). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.*

เสาวคนธ์ ศรีพุทธดิถก. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอหนองบัวแดง
จังหวัดชัยภูมิ. ปรินญาณินพนธ์ กศ. ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. *หลักการสอน*. (2540). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
อมรา กล้าเจริญ. (2531). *สุนทรียนาฏศิลป์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
อาภรณ์ มนตรีศาสตร์; และจาทูรงค์ มนตรีศาสตร์. (2517). *วิชานาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ : ครูสภา

Bandura, A. ;& R. H. Walters. (1963). *Social Learning and Development*.

New York : Holt Rinehart and Windton.

Bandura, Aibert. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice – Hall.

Bandura A. ; & J. E. Grusec ;& F. L. Menlove. (1966, September). Observational
Learning as a Function Of Symbolization and Innetive Set *Child Development*.
37 : 499 – 506 .

Blesoe , Carth J. ; & Silberman Adalph. (1975). *Modification of Child and Adolescent
Behavior*. Belmont , California : Wadsworth Publishing Company Inc.

Midlarsky , E. Bryal , J.H. Brickman ; & P. Aversive. (1973). Approval : Interactive
Effect of Modeling Reinforcement on Aituistic Behavior. *Child Development*. 44.

O Cornor, Robert D. (1969). Modification of Social Withdrawal Through
Symbolic Modeling. *Journal of Applied Behavior Analysis*. 2 : 15 – 22.

Patterson , C.H. (1974). *Relationship and Psychotherapy*. New York : Harper
And Row Publishing.

Ted L. Rosenental ; & Zimmerman Barry J. (1972, January). Observational Learning
of Rule – Governed Behavior by Children, *Psychological Bulletin*. 81: 29 – 42 .

Zimmerman, Barry J. is Arnold Jafe. (1977, December). ‘Teaching Through
Demonstration : *The Effects of Structuring Imitation and Age*. *Journal of
Educational Psychology*. 69 : 773 – 778 ;

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
2. แบบบันทึกความสามารถในการจำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย</p> <p>2. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเพื่อพัฒนาความสามารถในการจำ</p> <p>3. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบความหมายของความสามารถในการจำ</p>	<p>1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จักและให้นักเรียนทำความรู้จักกันและกัน</p> <p>2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนโดยการให้นักเรียนไปสอบถามเพื่อนเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบ อาหารที่ชอบ ผลไม้ที่ชอบ ให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนที่สอบถามเพื่อนได้มากที่สุดออกมาบอกข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อนที่ตนหามาได้ 2 คน จนออกมาครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน</p> <p>3. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายในการวิจัยคือ</p> <p>1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจำ ของนักเรียนก่อนและหลังจากได้การใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>2. เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถในการจำ ของนักเรียนก่อนและ หลังจากการไม่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต</p> <p>3. เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถในการจำ ของนักเรียนที่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและ นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและ วิธีการที่จะใช้ในการทดลอง</p> <p>4. ผู้วิจัยอธิบายความหมาย และลักษณะของความสามารถ ในการจำ</p> <p>5. ผู้วิจัยและนักเรียน ร่วมกันสรุปความหมายเรื่อง ความสามารถในการจำ</p> <p>6. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีการพัฒนา ความสามารถในการจำโดย ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตคือ ตัวผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัย ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึง วิธีการประเมินความสามารถใน การจำ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2 – 11	<p>1.ความสามารถในการร่ำโดยทำท่าทำได้ถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์</p> <p>2. ความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน</p>	<p>1. เพื่อให้นักเรียนรู้ความหมายของคำว่า นาฏยศัพท์</p> <p>2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการร่ำให้ถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์</p>	<p>7. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลาและสถานที่ในการดำเนินการทดลอง</p> <p>ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11</p> <p>ทดลองตามลำดับดังนี้</p> <p>ขั้นที่ 1</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>1.ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติและความหมายของนาฏยศัพท์</p> <p>2. ผู้วิจัยแจกใบความรู้เรื่องนาฏยศัพท์</p> <p>3. ผู้วิจัยนำนักเรียนตัดมือ ดัดแขน ดัดขา ก่อนเริ่มการสอน ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม</p>	<p>1. ใบความรู้เรื่องนาฏยศัพท์</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>4. ผู้วิจัยสนทนากับทำรำนานาชาติที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์</p> <p>ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ</p> <p>1. ผู้วิจัยแสดงทำรำนานาชาติที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทยให้นักเรียนดูทีละท่า</p> <p>2. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทีละคน โดยให้นักเรียนเลียนแบบจากแม่แบบที่มีชีวิต(ผู้วิจัย) ถ้านักเรียนยังปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยสาธิตให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่งและให้นักเรียนปฏิบัติซ้ำๆจนนักเรียนเกิดความชำนาญ</p> <p>3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นหลังจากที่ได้ปฏิบัติ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>ชั้นที่ 3</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายการปฏิบัติทำรำและสรุปถึงประโยชน์ของการปฏิบัติทำรำที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย</p> <p>2. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกฝนทบทวนทำรำด้วยตนเองที่บ้าน</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากทำจำตามหลักนาฏยศัพท์	<p>1. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความสามารถในการรำของนักเรียนตามหลักนาฏยศัพท์</p> <p>2. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ โดยการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน</p> <p>3. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเรียนและกล่าวปิดการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต</p>	

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 1

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อทำนาฏยศัพท์.....

ข้อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	จีบหางาย		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรก ให้ 5 คะแนน
ของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย กรีดนิ้วให้ตั้ง หักข้อมือ
- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรด ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย กรีดนิ้วให้ตั้ง ไม่หักข้อมือ ให้ 4 คะแนน
- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรด ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย ให้ตั้ง ไม่หักข้อมือ ให้ 3 คะแนน
- หงายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือ ไม่จรดข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อยให้ตั้ง ไม่หักข้อมือ ให้ 2 คะแนน
- ไม่หงายมือ นิ้วหัวแม่มือไม่แนบชิด ท้องนิ้วไม่ติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือ ไม่จรดข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองไม่เหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อยให้ตั้ง ไม่หักข้อมือ ให้ 1 คะแนน

**แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 2**

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
 คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้
 ชื่อทำนาฏยศัพท์.....

ชื่อ	ทำรำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	การประเท้า		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- ตีงปลายนิ้วเท้าทั้ง 5 นิ้ว ขึ้นมาให้มากที่สุด ให้ 5 คะแนน
 กระดกปลายเท้าขึ้นโดยใช้ส้นเท้ายันพื้นไว้ แล้วจึงตบลงพื้นเบาๆ
 และยกขึ้นเวลาตบเท้าใช้จมูกเท้า และยกเท้าขึ้นมาในลักษณะ
 กระชากเข้าขึ้นมาเล็กน้อย
- ไม่ตีงปลายนิ้วเท้าทั้ง 5 นิ้ว ขึ้นมา ให้ 4 คะแนน
 กระดกปลายเท้าขึ้นโดยใช้ส้นเท้ายันพื้นไว้ แล้วจึงตบลงพื้นเบาๆ
 และยกขึ้นเวลาตบเท้าใช้จมูกเท้า และยกเท้าขึ้นมาในลักษณะ
 กระชากเข้าขึ้นมาเล็กน้อย
- ไม่ตีงปลายนิ้วเท้าทั้ง 5 นิ้ว ให้ 3 คะแนน
 ไม่กระดกปลายเท้าขึ้นโดยใช้ส้นเท้ายันพื้นไว้ แล้วจึงตบลงพื้นเบาๆ
 และยกขึ้นเวลาตบเท้าใช้จมูกเท้า และยกเท้าขึ้นมาในลักษณะ
 กระชากเข้าขึ้นมาเล็กน้อย
- ไม่ตีงปลายนิ้วเท้าทั้ง 5 นิ้ว ให้ 2 คะแนน
 ไม่กระดกปลายเท้าขึ้นโดยใช้ส้นเท้ายันพื้นไว้ แล้วจึงตบลงพื้นเบาๆ
 และยกขึ้นเวลาตบเท้าไม่ใช้จมูกเท้า และยกเท้าขึ้นมาในลักษณะ
 กระชากเข้าขึ้นมาเล็กน้อย

- ไม่ตั้งปลายนิ้วเท้าทั้ง 5 นิ้ว

ให้ 1 คะแนน

ไม่กระดกปลายเท้าขึ้นโดยใช้สันเท้ายันพื้นไว้ แล้วจึงตบลงพื้นเบาๆ
และยกขึ้นเวลาตบเท้าไม่ใช่จมูกเท้า และไม่ยกเท้าขึ้นมาในลักษณะ
กระชากเข้าขึ้นมาเล็กน้อย

**แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 3**

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อทำนาฏยศัพท์.....

ข้อ	ทำรำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	จับคว่ำ		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- หายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรก
ของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย ให้ 5 คะแนน
กรีดนิ้วให้ตั้ง หักข้อมือลงปลายนิ้วชี้ลงพื้น
- หายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรด
ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง นิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย ให้ 4 คะแนน
กรีดนิ้วให้ตั้ง ไม่หักข้อมือลงปลายนิ้วชี้ลงพื้น
- หายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือจรด
ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อย ให้ตั้ง ให้ 3 คะแนน
ไม่หักข้อมือลงปลายนิ้วชี้ลงพื้น
- หายมือ นิ้วหัวแม่มือแนบชิด โดยเอาท้องนิ้วติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือ
ไม่จรดที่ข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองเหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อยให้ตั้ง ให้ 2 คะแนน
ไม่หักข้อมือลงปลายนิ้วชี้ลงพื้น
- ไม่หายมือ นิ้วหัวแม่มือไม่แนบชิด ท้องนิ้วไม่ติดกัน ปลายนิ้วหัวแม่มือ
ไม่จรดข้อแรกของนิ้วชี้ นิ้วทั้งสองไม่เหยียดตั้ง ไม่กรีดนิ้วกลาง นิ้วชี้ นิ้วก้อยให้ตั้ง ให้ 1 คะแนน
ไม่หักข้อมือลงปลายนิ้วชี้ลงพื้น

แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 4

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อทำนาฏยศัพท์.....

ข้อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	สะบัดจีบ		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- ตั้งมือระดับศีรษะในลักษณะจีบโดยให้มือจีบหันเข้าหาแง่ศีรษะ ให้ 5 คะแนน
และสะบัดปลายนิ้วที่จีบ แบนมือขึ้นตั้งเป็นวงม้วนลงล่าง
แล้วกวัดข้อมือให้ปลายนิ้วขึ้นข้างบน
- ไม่ตั้งมือระดับศีรษะในลักษณะจีบโดยให้มือจีบหันเข้าหาแง่ศีรษะ ให้ 4 คะแนน
และสะบัดปลายนิ้วที่จีบ แบนมือขึ้นตั้งเป็นวงม้วนลงล่าง
แล้วกวัดข้อมือให้ปลายนิ้วขึ้นข้างบน
- ไม่ตั้งมือระดับศีรษะในลักษณะจีบโดยมือจีบไม่หันเข้าหาแง่ศีรษะ ให้ 3 คะแนน
และสะบัดปลายนิ้วที่จีบ แบนมือขึ้นตั้งเป็นวงม้วนลงล่าง
แล้วกวัดข้อมือให้ปลายนิ้วขึ้นข้างบน
- ไม่ตั้งมือระดับศีรษะในลักษณะจีบโดยมือจีบไม่หันเข้าหาแง่ศีรษะ ให้ 2 คะแนน
และสะบัดปลายนิ้วที่จีบ แบนมือขึ้นตั้งเป็นวงโดยไม่มีวนมือลงล่าง
แล้วกวัดข้อมือให้ปลายนิ้วขึ้นข้างบน
- ไม่ตั้งมือระดับศีรษะในลักษณะจีบโดยมือจีบไม่หันเข้าหาแง่ศีรษะ ให้ 1 คะแนน
และสะบัดปลายนิ้วที่จีบ แบนมือขึ้นตั้งเป็นวงโดยไม่มีวนมือลงล่าง
และไม่กวัดข้อมือให้ปลายนิ้วขึ้นข้างบน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 5

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อท่านาฏยศัพท์.....

ข้อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	ตั้งวงบน		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- เหยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 5 คะแนน
เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ให้ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมอแฉงศีระชะ
(ส่วนที่เหนือจากหูขึ้นไปตรงขมับ) หรือหางคิ้ว
งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เหยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 4 คะแนน
เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมอแฉงศีระชะ
(ส่วนที่เหนือจากหูขึ้นไปตรงขมับ) หรือหางคิ้ว
งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เหยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 3 คะแนน
เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ไม่หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมอแฉงศีระชะ
(ส่วนที่เหนือจากหูขึ้นไปตรงขมับ) หรือหางคิ้ว
งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

- เขี่ยดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 2 คะแนน
 เขี่ยดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
 นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ไม่หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงไม่เสมอแก่ศีรษะ
 (ส่วนที่เหนือจากหูขึ้นไปตรงขมับ) หรือหางคิ้ว
 งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

- การเขี่ยดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 1 คะแนน
 เขี่ยดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
 นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ไม่หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงไม่เสมอแก่ศีรษะ
 (ส่วนที่เหนือจากหูขึ้นไปตรงขมับ) หรือหางคิ้ว
 ไม่งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 6

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อท่านาฏยศัพท์.....

ชื่อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	ตั้งวงหน้า		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- เขยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 5 คะแนน
เขยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย
ไม่ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ
ปลายนิ้วสูงเสมอบาก งามแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เขยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 4 คะแนน
เขยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย
ไม่ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ
ปลายนิ้วสูงเสมอบาก งามแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เขยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 3 คะแนน
เขยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย
ไม่ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ
ปลายนิ้วสูงไม่เสมอบาก งามแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เขยียดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 2 คะแนน
เขยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย
ไม่ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ
ปลายนิ้วสูงไม่เสมอบาก ไม่งามแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

- เขี่ยดแขนออกไปข้างๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 1 คะแนน
เขี่ยดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย
ไม่ชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือไม่หักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ
ปลายนิ้วสูงไม่เสมอกปาก ไม่งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 7

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้
ชื่อทำนาฏยศัพท์.....

ข้อ	ทำรำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	ตั้งวงล่าง		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- เหยียดแขนออกไปข้าง ๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 5 คะแนน
เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ให้ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมอหัวเข่า
งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เหยียดแขนออกไปข้าง ๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 4 คะแนน
เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมอหัวเข่า
งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เหยียดแขนออกไปข้าง ๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 3 คะแนน
เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือไม่หักเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือ ปลายนิ้วสูงเสมอหัวเข่า
งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม
- เหยียดแขนออกไปข้าง ๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 2 คะแนน
เหยียดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือไม่หักเข้าหาฝ่ามือ ไม่หักข้อมือ ปลายนิ้วไม่สูงเสมอหัวเข่า
งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

- เขี่ยดเชนออกไปข้าง ๆ ตัว แล้วจึงตั้งมือขึ้นโดย ให้ 1 คะแนน
เขี่ยดนิ้วมือออกไปและรวมนิ้วทั้ง 4 คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วก้อย ไม่ชิดติดกัน
นิ้วหัวแม่มือไม่หักเข้าหาฝ่ามือ ไม่หักข้อมือ ปลายนิ้วไม่สูงเสมอหัวเขมขัด
ไม่งอแขนเล็กน้อยให้มีส่วนโค้งคล้ายกับงาช้างหรือครึ่งวงกลม

แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 8

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้
ชื่อท่านาฏยศัพท์.....

ข้อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	สะดุดเท้า		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- ย่อเข้าเล็กน้อย เสือกจุมกเท้าไปข้างหน้าพร้อมกับโน้มตัวไปเล็กน้อย ให้ 5 คะแนน
แล้วรีบชะงักตัวไว้ ขณะโน้มตัวไปข้างหน้าให้เท้าหลังยกเหนือพื้นเล็กน้อย
เมื่อชะงักตัวแล้วรีบกลับมายืนตั้งน้ำหนักที่เท้าหลัง ยึดเข่าตรง
เท้าข้างที่ยกแตะพื้นด้วยจุมกเท้าแล้วยึดเข่าตรง
- ไม่ย่อเข้า และไม่เสือกจุมกเท้าไปข้างหน้าพร้อมกับ ให้ 4 คะแนน
โน้มตัวไปเล็กน้อย แล้วรีบชะงักตัวไว้ ขณะโน้มตัวไปข้างหน้าให้เท้า
หลังยกเหนือพื้นเล็กน้อย เมื่อชะงักตัวแล้วรีบกลับมายืนตั้งน้ำหนักที่เท้าหลัง ยึดเข่าตรง
เท้าข้างที่ยกแตะพื้นด้วยจุมกเท้าแล้วยึดเข่าตรง
- ไม่ย่อเข้า และไม่เสือกจุมกเท้าไปข้างหน้าพร้อมกับ ให้ 3 คะแนน
ไม่โน้มตัวไปเล็กน้อย แล้วรีบชะงักตัวไว้ ขณะโน้มตัวไปข้างหน้าให้เท้า
หลังยกเหนือพื้นเล็กน้อย เมื่อชะงักตัวแล้วรีบกลับมายืนตั้งน้ำหนักที่เท้าหลัง ยึดเข่าตรง
เท้าข้างที่ยกแตะพื้นด้วยจุมกเท้าแล้วยึดเข่าตรง
- ไม่ย่อเข้า และไม่เสือกจุมกเท้าไปข้างหน้าพร้อมกับ ให้ 2 คะแนน
ไม่โน้มตัวไปเล็กน้อย แล้วรีบชะงักตัวไว้ ขณะโน้มตัวไปข้างหน้าให้เท้า
หลังไม่ยกเหนือพื้นเล็กน้อย เมื่อชะงักตัวแล้วรีบกลับมายืนไม่ตั้งน้ำหนักที่เท้าหลัง ยึดเข่าตรง
เท้าข้างที่ยกแตะพื้นด้วยจุมกเท้าแล้วยึดเข่าตรง

- ไม่ย่อเข้า และไม่เสียดจุมูกเท้าไปข้างหน้าพร้อมกับ ให้ 1 คะแนน
ไม่โน้มตัวไปเล็กน้อย แล้วรีบชะงักตัวไว้ ขณะโน้มตัวไปข้างหน้าให้เท้า
หลังไม่ยกเหนือพื้นเล็กน้อย เมื่อชะงักตัวแล้วรีบกลับมายืนไม่ทิ้งน้ำหนักที่เท้าหลัง
ไม่ยืดเข้าตรง เท้าข้างที่ยกแตะพื้นด้วยจุมูกเท้าแล้วยืดเข้าตรง

แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 9

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้
ชื่อท่านาฏยศัพท์.....

ข้อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	ถัดเท้า		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- วางเท้าราบกับพื้นให้น้ำหนักตัวอยู่ด้านหลัง แล้วใช้จมูกเท้าถัดออกไป ให้ 5 คะแนน
การถัดจมูกเท้าคือการเลือกจมูกเท้าไปกับพื้นเบาๆ แล้ววางเท้าที่ถัดราบลงให้น้ำหนักตัวอยู่หน้า
ยกเท้าหลังเหนือพื้นเล็กน้อย วางจมูกเท้าลง
- วางเท้าราบกับพื้นให้น้ำหนักตัวอยู่ด้านหลัง ไม่ใช้จมูกเท้าถัดออกไป ให้ 4 คะแนน
การถัดจมูกเท้าคือการเลือกจมูกเท้าไปกับพื้นเบาๆ แล้ววางเท้าที่ถัดราบลงให้น้ำหนักตัวอยู่หน้า
ยกเท้าหลังเหนือพื้นเล็กน้อย วางจมูกเท้าลง
- วางเท้าราบกับพื้นให้น้ำหนักตัวอยู่ด้านหลัง ไม่ใช้จมูกเท้าถัดออกไป ให้ 3 คะแนน
การถัดจมูกเท้าคือการเลือกจมูกเท้าไปกับพื้นเบาๆ แล้วไม่วางเท้าที่ถัดราบลงให้น้ำหนักตัวอยู่หน้า
ยกเท้าหลังเหนือพื้นเล็กน้อย วางจมูกเท้าลง
- วางเท้าราบกับพื้นให้น้ำหนักตัวอยู่ด้านหลัง ไม่ใช้จมูกเท้าถัดออกไป ให้ 2 คะแนน
การถัดจมูกเท้าคือการเลือกจมูกเท้าไปกับพื้นเบาๆ แล้วไม่วางเท้าที่ถัดราบลงให้น้ำหนักตัวอยู่หน้า
ยกเท้าหลังเหนือพื้นเล็กน้อย วางจมูกเท้าลง
- วางเท้าราบกับพื้นให้น้ำหนักตัวอยู่ด้านหลัง ไม่ใช้จมูกเท้าถัดออกไป ให้ 1 คะแนน
การถัดจมูกเท้าคือการเลือกจมูกเท้าไปกับพื้นเบาๆ แล้วไม่วางเท้าที่ถัดราบลงให้น้ำหนักตัวอยู่หน้า
ไม่ยกเท้าหลังเหนือพื้นเล็กน้อย วางจมูกเท้าลง

**แบบบันทึกความสามารถในการรำ
ครั้งที่ 10**

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตใส่คะแนนลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อทำนาฏยศัพท์.....

ข้อ	ท่ารำ	ความถูกต้องตามหลัก นาฏยศัพท์	รวม
0	ลักคอง		

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ความถูกต้องตามหลักนาฏยศัพท์

- ตั้งคอให้ตรง ตั้งไบหน้าตรง หน้ามองตรง กัดไหล่ข้างใดข้างหนึ่งลง ให้ 5 คะแนน
แล้วเอียงศีรษะตรงข้ามกับไหล่ข้างที่กัด ปิดหน้าพอประมาณ
- ตั้งคอให้ตรง ตั้งไบหน้าตรง หน้ามองตรง ไม่กัดไหล่ข้างใดข้างหนึ่งลง ให้ 4 คะแนน
แล้วเอียงศีรษะตรงข้ามกับไหล่ข้างที่กัด ปิดหน้าพอประมาณ
- ตั้งคอให้ตรง ตั้งไบหน้าตรง หน้ามองตรง ไม่กัดไหล่ข้างใดข้างหนึ่งลง ให้ 3 คะแนน
แล้วไม่เอียงศีรษะตรงข้ามกับไหล่ข้างที่กัด ปิดหน้าพอประมาณ
- ตั้งคอให้ตรง ตั้งไบหน้าตรง หน้ามองตรง ไม่กัดไหล่ข้างใดข้างหนึ่งลง ให้ 2 คะแนน
แล้วไม่เอียงศีรษะตรงข้ามกับไหล่ข้างที่กัด ไม่ปิดหน้า
- ไม่ตั้งคอให้ตรง ไม่ตั้งไบหน้าตรง ไม่หน้ามองตรง ให้ 1 คะแนน
ไม่กัดไหล่ข้างใดข้างหนึ่งลง แล้วไม่เอียงศีรษะตรงข้ามกับไหล่ข้างที่กัด
ไม่ปิดหน้า

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต และสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของความสามารถในการรำ

เวลา 60 นาที

อุปกรณ์การเรียน

ตัวเสริมแรง ได้แก่คำชมเชยของตัวแบบ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองให้นักเรียนรู้จัก
2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนโดยการให้นักเรียนไปสอบถามเพื่อนเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบ อาหารที่ชอบ ผลไม้ที่ชอบ ให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนที่สอบถามเพื่อนได้มากที่สุดออกมาบอกข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อนที่ตนหามาได้ 2 คน จนออกมาครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่ามีวัตถุประสงค์อะไร
3. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ และชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ
4. ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะของความสามารถในการรำ
5. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของความสามารถในการรำ จุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
6. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีพัฒนาความสามารถในการรำโดยการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตนั่นก็คือตัวของผู้วิจัยเอง และผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบวิธีการประเมินความสามารถในการรำ
7. ผู้วิจัยทดสอบความสามารถในการรำของนักเรียน
8. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนทำการทดลอง
9. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะพบกันมன்றทดลองครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สืบเนื่องจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำจำ
2. สืบเนื่องจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำจำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 2

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “จีบหงาย”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ จีบหงาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการจีบหงายที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการจีบหงายได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดความรู้สึกและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการจีบหงายตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การจีบหงาย จากนั้นเปิดโอกาสให้

นักเรียนซักถาม

ขั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การจีบหงายให้นักเรียนดูที่ละขั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติที่ละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าจีบหงาย ที่ละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานาฏยศัพท์ จีบหงาย แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกลงและแนวโน้มในการปฏิบัติทำร่า
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำร่า
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการร่า

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 3

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “ประเท้า”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ ประเท้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการประเท้าที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการประเท้าได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการประเท้าตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การประเท้า จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การประเท้าให้นักเรียนดูทีละขั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่า ประเท้าทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานาฏยศัพท์ ประทับ แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำ
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 4

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “จีบคว่า”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ จีบคว่า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการจีบคว่าที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการจีบคว่าได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลงและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการจีบคว่าตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การจีบคว่า จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การจีบคว่าให้นักเรียนดูทีละชั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าจีบคว่า ทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานาฏยศัพท์ จีบคว่ำ แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกลงและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำ
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 5

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “สะบัดจีบ”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ สะบัดจีบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการสะบัดจีบที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการสะบัดจีบได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลงและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการสะบัดจีบตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การสะบัดจีบ จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การสะบัดจีบให้นักเรียนดูทีละชั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าสะบัดจีบ ทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานาฏยศัพท์ สะบัดจีบ แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกลงและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำ
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 6

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “ตั้งวงบน”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ ตั้งวงบน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการตั้งวงบนที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการตั้งวงบนได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลงและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการตั้งวงบนตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การตั้งวงบน จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การตั้งวงบนให้นักเรียนดูทีละชั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าตั้งวงบน ทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนากูยศัพท์ ตั้งวงบน แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำ
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 7

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “ตั้งวงหน้า”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ ตั้งวงหน้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการตั้งวงหน้าที่ต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการตั้งวงหน้าได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลงและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการตั้งวงหน้าตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การตั้งวงหน้า จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การตั้งวงหน้าให้นักเรียนดูที่ละชั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติที่ละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าตั้งวงหน้า ที่ละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานาฏยศัพท์ ตั้งวงหน้า แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกลงและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำ
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 8

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “ตั้งวงล่าง”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ ตั้งวงล่าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการตั้งวงล่างที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการตั้งวงล่างได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลงและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการตั้งวงล่างตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การตั้งวงล่าง จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์ตั้งวงล่างให้นักเรียนดูทีละชั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าตั้งวงล่าง ทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนากูยศัพท์ ตั้งวงล่าง แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำ
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 9

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “สะดูดเท้า”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ สะดูดเท้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการสะดูดเท้าที่ต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการสะดูดเท้าได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการสะดูดเท้าตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การสะดูดเท้าจากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การสะดูดเท้าให้นักเรียนดูทีละขั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยแสดงท่าสะดูดเท้า ทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานาฏยศัพท์สะดุดเท้า แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกลงและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำ
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 10

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “ถัดเท้า”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ ถัดเท้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการถัดเท้าที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการถัดเท้าได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลงและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการถัดเท้าตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การถัดเท้าจากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การถัดเท้าให้นักเรียนดูทีละขั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าทางการถัดเท้า ทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานฤยศพิภัดเท้า แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำน
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบการปฏิบัติทำรำน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำรำน

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความสามารถในการรำโดยการแสดงทำนาฏยศัพท์ “ลักคอ”
แม่แบบที่ใช้

แม่แบบที่มีชีวิต (ผู้วิจัย) ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ ลักคอ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบรูปแบบของการลักคอที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงท่าทางการลักคอได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลงและแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นนำ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยสนทนากับความหมายของนาฏยศัพท์
2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนออกมาแสดงท่าทางการลักคอตามที่นักเรียนเข้าใจ
3. ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง นาฏยศัพท์การลักคอจากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยแสดงท่าทาง นาฏยศัพท์การลักคอให้นักเรียนดูทีละขั้นตอน จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทีละชั้นพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยแสดงท่าลักคอ ทีละชั้นซ้ำอีก และให้นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมๆกัน และทำซ้ำจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ ถ้าคนใดไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ผู้วิจัยสาธิตให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำนานาฏยศัพท์สักคอบ แล้วตรวจสอบความถูกต้อง
2. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกลงและแนวโน้มในการปฏิบัติทำรำน
3. มอบหมายให้นักเรียนกลับไปฝึกทบทวนเองที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังกัดจากความสนใจและความร่วมมือในการเรียนแบบการปฏิบัติทำรำน
2. สังกัดจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการทำรำน

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมอภิปรายและสรุปการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความสามารถในการรำของนักเรียน
2. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการรำโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิตและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อความสามารถในการรำ
3. ผู้วิจัยกล่าวขอบใจนักเรียนและกล่าวปิดการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

ภาคผนวก ข

- ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่ม ทดลองก่อนและ
หลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
- ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้
รับการ ใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต
- ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการรำก่อนและหลังการทดลองของ
นักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนร่ำของนักเรียนกลุ่ม
ทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

คนที่	คะแนนความสามารถในการเรียนวิชา นาฏศิลป์ไทย		ผลต่างของ คะแนน ความสามารถ ในการเรียน วิชานาฏศิลป์ ไทย	ลำดับ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		R ⁺	R ⁻
1	0	46.5	46.5	5	0
2	0	45.5	45.5	3	0
3	0	46	46	4	0
4	0	38	38	2	0
5	0	47	47	6	0
6	0	36.5	36.5	1	0
Mdn	0	45.75		$\Sigma R^+ = 21$	$\Sigma R^- = 0$
Q.D.	0	4.75			

$$T = 0 **$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการร่ำของนักเรียนกลุ่ม
ควบคุมก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต

คนที่	คะแนนความสามารถในการเรียนวิชา นาฏศิลป์ไทย		ผลต่างของ คะแนน ความสามารถ ในการเรียน วิชานาฏศิลป์ ไทย	ลำดับ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		R ⁺	R ⁻
1	0	29.5	29.5	4	0
2	0	45	45	6	0
3	0	27.5	27.5	2	0
4	0	43	43	5	0
5	0	28	28	3	0
6	0	23	23	1	0
Mdn	0	28.75		$\Sigma R^+ = 21$	$\Sigma R^- = 0$
Q.D.	0	9.37			

$$T = 0 **$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการจำก่อน
และหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับ	กลุ่มควบคุม	อันดับ
1	46.5	11	29.5	4
2	45.5	9	45	6
3	46	10	27.5	2
4	38	8	43	5
5	47	12	28	3
6	36.5	7	23	1
		$\Sigma R_1 = 57$		$\Sigma R_2 = 21$

$$U = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ได้จากการคำนวณตามสูตร ดังนี้

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_2 + 1) - \Sigma R_1}{2}$$

$$= 36 + 21 - 57$$

$$\therefore U_1 = 0$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_1 (n_2 + 1) - \Sigma R_2}{2}$$

$$= 36 + 21 - 21$$

$$\therefore U_2 = 36$$

ภาคผนวก ค

ตาราง 7 แสดงผลคะแนนความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ตาราง 8 แสดงผลคะแนนความสามารถในการอ่านของนักเรียนควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ตาราง 7 แสดงผลคะแนนความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ เทคนิค
แม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ครั้งที่ คนที่	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	75%	100%	75%	100%	100%	100%	66%	75%	75%	75%
2	66%	75%	100%	100%	100%	100%	66%	75%	66%	58%
3	75%	100%	66%	100%	100%	100%	66%	66%	100%	75%
4	58%	58%	66%	66%	66%	75%	58%	50%	66%	66%
5	58%	100%	75%	100%	100%	100%	66%	100%	100%	100%
6	66%	58%	66%	75%	75%	66%	66%	66%	66%	66%

ตาราง 8 แสดงผลคะแนนความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิค
แม่แบบที่มีชีวิต ตั้งแต่ครั้งที่ 2 – 11 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ครั้งที่ คน	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	58%	33%	50%	48%	48%	66%	66%	33%	50%	50%
2	75%	75%	100%	35%	75%	100%	100%	58%	66%	66%
3	50%	25%	33%	43%	33%	66%	66%	25%	50%	50%
4	100%	66%	75%	43%	66%	100%	66%	58%	44%	66%
5	50%	50%	33%	50%	41%	66%	66%	33%	33%	50%
6	50%	58%	25%	40%	33%	41%	33%	16%	25%	66%

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวณัฐริดา แตนต่อ
วันเดือนปีเกิด	10 กันยายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	50/2 หมู่ที่ 6 ตำบลไทรม้า อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูรับเงินเดือนในอันดับ ค.ศ.1
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เบอร์โทรศัพท์ 02 - 2341497
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541	อุดมศึกษาปีที่ 2 จากวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2543	ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทยศึกษา) จากสถาบันเทคโนโลยีอาชวมงคล ปทุมธานี
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร